Leto V., štev. 259 | Ljubljana, torek, 4. novembra 1924 | Poštnina pavšalirana | Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20·— Din
za inozemstvo 30·— „
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 3. novembra.

Jutri se vrše v severnoameriških združenih državah volitve predsednika republike. Okoli 30 milijonov volilcev obeh spolov je ta dan poklicano določiti moža, ki bo tekom prihodnjih štirih let vodil usodo velikega ameriškega naroda. Z izvolitvijo novega predsednika bo podana končna orijentacija Unije ne-le glede ameriških notranjih vprašanj, ampak tudi kar se tiče gospodarske obnove Evrope, Zveze narodov, ženevskega protokola, ureditve medzavezniških dolgov in celotne rešitve mirovnih problemov. Izkazalo se bo, če se Amerika z zmago demokratov vrne k Wilsonovi politiki intervencije v izvenameriških zadevah in mednarodne solidarnosti, ali pa se z izvolitvijo republikanskega kandidata obdrži politika izolacije in neintervencije, ki jo je uvedel Harding in ki jo je Coolidge le v nekoliko ublažil.

Dosedanje predsedniške volitve v Ameriki so navadno potekle brez večjih komplikacij, ker se je boj vršil le med dvema velikima strankama in je volilni dan skoro vedno končal z jasnim izidom. Letos je položaj bistveno drugačen, ker je poleg obeh tradicijonalnih strank, republikancev in demokratov, priglasila še tretja velika skupina svojo kandidaturo v osebi senatorja La Folletta.

Po ameriški ustavi ne voli predsednika neposredno narod, ampak pripada ta naloga takozvanim elektorjem, volilnim možem, ki se izvolijo po posameznih državah potom splošne in tajne volilne pravice. Za to volitev določa ustava prvi torek meseca novembra. Vsaka izmed 48 držav voli toliko elektorjev, kolikor ima zastopnikov v kongresu, in sicer en bloc z relativno večino, tako da pripadajo vsi volilni možje ene države eni in isti stranki. Letos znaša število elektorjev 531. Drugi pondeljek v januarju se sestanejo elektorji, da izvolijo predsednika in podpredsednika. Če nihče ne dobi absolutne večine, je naloga elektorjev kljub temu končana in volitev predsednika republike preide na kongres, in sicer najprej na reprezentančno (poslansko) zbornico, ako so volitve tudi tu brezuspešne, pa na senat. Reprezentantska zbornica šteje sedaj 435 članov, ki so izvoljeni od posameznih držav sorazmerno s številom prebivalstva. Tudi reprezentantska zbornica voli samo enkrat. Ako nobeden izmed kandidatov za predsednika republike ne dobi absolutne večine, prevzame funkcijo volitve senat, ki je sestavljen iz 96 članov. Vsak država je ne glede na velikost — največja država šteje 11 milijonov, najmanjša le 70 tisoč prebivalcev — zastopana v senatu po dveh senatorjih. Ako se niti elektorji niti reprezentančna zbornica niso mogli z absolutno večino sporazumeti na tega ali onega predsedniškega kandidata, potem senat ne izbira predsednika več med prvotnimi kandidati, ampak med kandidati za podpredsedniško mesto.

Ta zapleteni in nič kaj demokratični volilni sistem lahko rodi letos prav presenetljive posledice. Če pri jutrišnjih volitvah volilnih mož ne dobi niti republikanska, niti demokratska, niti La Follettova stranka absolutne večine in če tudi v reprezentančni zbornici ne pride do odločitve, odpadejo tako Coolidge kot Davis in La Follette sploh iz kombinacije in senat bo imel voliti med podpredsedniškimi kandidati: republikancem Dawesom, demokratom Bryanom in progresistom Wheelerjem.

V splošnem se pričakuje, da bo že jutri Coolidge dobil večino. Če se to ne zgodi, je velika verjetnost, da bo v ozirom na razpoloženje v kongresu v zadnji instanci izvoljen za predsednika republike demokrat Bryan, mali in nepomembni brat velikega in znanega Williama Jennigsa Bryana. Charles W. Bryan je sedaj guverner Nebraske.

Kako in koliko je Evropa interesirana na izvolitvi posameznih kandidatov, o tem smo že parkrat razpravljali. Republikanci, ki zopet kandidirajo sedanjega predsednika Coolidgea, so izraziti nasprotniki vsakega vmešavanja v izvenameriške zadeve, seveda tudi nasprotniki tujega poseganja v ameriški delokrog. Odklanjajo Zvezo narodov, odklanjajo tudi črtanje ali znižanje evropskih vojnih dolgov. Ta program bo izvajal vsak republikanski emisar, pa naj bo že izvoljen Coolidge ali pa podpredsedniški kandidat Dawes.

Demokrati, ki kandidirajo za predsednika generala Davisa, se bolj približujejo Wilsonovi koncepciji; bili bi pripravljeni sodelovati v Zvezi narodov in pripravljeni tudi Evropo gospodarsko podpreti z omiljenjem svojih zahtev iz vojnega časa. Stoje na stališču mirovnih pogodb.

Tretji kandidat La Follette je po svojem volilnem programu pacifist in socialist. Brezobzirno porablja v volilni borbi znane ameriške korupcijske škandale, zlasti najnovejša razkritja o davčni korupciji, o katerih smo tudi mi že poročali. Opira se na delavske strokovne organizacije, na male farmarje in na ameriške Nemce. Močno agitacijsko geslo je zgubil s padcem Macdonaldove vlade v Angliji. Zato so se njegovi izgledi v zadnjih tednih zelo poslabšali. Skoro izključeno je, da bi pri jutrišnjih volitvah zmagal, njegovi elektorji pa utegnejo vendar doseči tako število, da noben izmed ostalih dveh kandidatov ne bo dobil absolutne večine. Tako se bo odločitev o končni orijentaciji Zedinjenih držav napram perečim svetovno-političnim vprašanjem brzčas zavlekla za več tednov.

„V sredo se bo odločilo . . .“

PRAVI G. TIMOTIJEVIĆ. — IZMENJAVA BLOKAŠKIH NOT MED BEOGRADOM IN ZAGREBOM. — OŽJI BLOK V PRECEPU. — ALI V VLADO ALI Z RADIĆEM?

Beograd, 3. novembra, p. Sobotni govor Stj. Radića je znova razburil javnost ter šefe ožjega bloka prisilil, da saj formalno nekaj storijo v svrho razčiščenja odnošajev. Zato so včeraj poslali Radiću sledečo brzojavko:

«Da li sinoćnji Vaš govor u klubu, koji je danas objavljen preko beogradske «Politike» i «Vremena» znači raskidanje šireg bloka? Potreban je odgovor što prije. Davidović, Korošec, Spaho, Petrović.»

Istočasno je bil pozvan na referat v Beograd vodja pokr. namestništva v Zagrebu dr. Gojković.

Danes je g. Davidović prejel od Radića sledeči odgovor: **«Držimo cjelokupni blok apsolutno potrebnim uz uvjet da kao parlamentarna većina najodlučnije traži za sebe vladu ili da smjesta povede najoštriju opoziciju u parlamentu i u narodu. Radić, Maček, Predavec.»**

Ožji blok je vzel ta Radićev odgovor na znanje, smatra pa, **da se ne more po njem ravnati.** Od včeraj se je namreč razpoloženje v ožjem blaku **spremenilo** in danes se klerikalci in spahovci jako ogrevajo, da bi prišli v vlado. Oni hočejo sedaj prepustiti Radiću, da v slučaju sestave «koncentracijske» vlade širši blok formalno tudi sam razbije.

Opoldne je bil na dvoru vojni minister general Hadžić, od 12. do 13. pa Davidović. Kakor doznava Vaš dopisnik, je krona zahtevala, da se vprašanje koncentracijske vlade reši čimprej. Popoldne je bila v ministrskem predsedništvu seja šefov vladnih skupin: Davidovića, Timotijevića, Korošca, Petrovića in Marinkovića. S te seje je Timotijević odšel v svoj klub, da počaka na odločitev radikalov.

G. Timotijević se je dalj časa razgovarjal z Vašim dopisnikom ter izjavil: Radikali se nahajajo na preokretu. Popoldne so bili pri Pašiću nekateri radikali, ter se bojim, da tudi radikali ne bi prihajali s pismenimi in javnimi izjavami, kakor so to delali nekateri blokaši. V tej izjavi bi oni rekli, zakaj stopijo v vlado in kaj pričakujejo od te vlade. Smatram, da je potem malo upanja na uspeh. Težkoče so velike. Poglavitna težkoča po načelnem sporazumu za sestavo moje vlade bo vprašanje ključa med strankami, vprašanje portfeljev in vprašanje glede oseb, ki bi vstopile v mojo vlado. Ako bi se vse razvijalo v najboljšem redu **odločitev ne more priti pred sredo. Čakam,** da mi radikali odgovore, na kar bom poročal kralju.

Timotijevićeva pogajanja z radikali

TRI DNI AVDIJENC IN KONFERENC. — RADIKALI OBLJUBUJEJO OD GOVOR ZA DANES. — GOVORICE O «GENERALSKI VLADI».

Beograd, 3. novembra. p. Preko sobote in nedelje je g. Timotijević

nadaljeval svojo akcijo

za sestavo široke koalicijske vlade. Konferiral je opetovano s šefi bloka ter je bil ponovno v avdijenci. Posetil je tudi Pašića in razgovarjal se je z Ljubo Jovanovićem.

Blok je že v soboto storil vse, da onemogoči Timotijevićevo misijo ter je Timotijević prejel

od Spahovega kluba

pismeni odgovor, ki je deloma prepis petkovega klerikalnega pisma, deloma postavlja g. Timotijevića pred nove težkoče. Pismo pravi med drugim, da so radikali pri prejšnjih konferencah smatrali, da je treba sporazum pripravljati s pogajanji, ožji blok pa meni da s skupnim delom v državnih poslih.

Vsi ti odgovori so imeli namen, da izzovejo takojšen negativen odgovor radikalov in s tem po krivdi radikalov obrezuspešijo Timotijevićevo akcijo.

Medtem je g. Timotijević v nedeljo izročil g. Pašiću

pismeno precizirano osnovo

svojega programa glede sporazuma. Ta osnova se glasi: »Delo za sporazum s predstavniki hrvatskega dela našega naroda se bo vršilo postopnjema in polagoma ter se bo s potrebno obzirnostjo pazilo, da se ne oškoduje **narodno jedinstvo.** To delo naj se prične čim bodo prišle vse politične stranke do ožjih stikov pri skupnem delu v parlamentu po možnosti tudi v vladi. Vlada ima dolžnost, da miri razplamtele strankarske, plemenske in verske borbe s pobijanjem vseh protizakonitih činov in korupcije.«

Radikalski blok

je imel na Pašićev poziv sinoči sejo na kateri je bilo sklenjeno (ter v posebnem komunikéju objavljeno), da **radikalski klub — odbija ponudbe g. Timotijevića,** konkretne predloge pa bo stavil v današnji (pondeljkovi) seji in sicer v sporazumu z g. Pašićem. Za izdelavo teh predlogov je bil izvoljen ožji odbor, v katerem so gg. Marko Gjuričić, Lj. Jovanović, Srskić, Uzunović in Marko Trifković.

Da bi stranke bile čim bolj popustljive se je v enem delu beograjskih listov včeraj pojavila vest, da kralj ako se Timotijevićeva vlada ne posreči, ne bo postavil volilne vlade temveč imenoval

nevtralno vlado

sestavljeno po večini iz **generalov.**

Danes dopoldne se je pričela

plenarna seja radikalskega kluba.

Včeraj izvoljeni odbor je najprej konferiral s Pašićem (ki še ne sme zapustiti stanovanja), nato je imel ponoven sestanek pri Lj. Jovanoviću, ob 11. pa se je pričela plenarna seja ki je bila zelo živahna. Že pri načelnem vprašanju, ali naj radikali sploh sodelujejo z ožjim blokom, se je pokazalo, da je večina kluba pravzaprav proti. Govorniki so posebno povdarjali nerazjasneno razmerje med ožjim blokom in HRSS ter svarili pred zvezo s klerikalci in Spahovci. Končno je pod vplivom Pašića zmagalo stališče, da bi radikali bili pripravljeni sodelovati, toda da zahtevajo polno uveljanje zakona proti Radiću in proti vsem defotističnim elementom. Seja je bila ob pol 14. prekinjena ter se je popoldne nadaljevala.

Prej pa se je vršila še ožja konferenca pri Pašiću. Glavni predmet debate je bil, ali Timotijević nadaljuje Davidovićevo politiko in ali bo torej njegova vlada stopila pred skupščino s staro Davidovićevo deklaracijo. Radikali so to soglasno odklonili, ker so glasovali proti tej deklaraciji in sedaj ne morejo sami sebe dementirati. Vlada Timotijevića bo nova vlada mora imeti nov program in torej novo deklaracijo. Ker so blokaši nastopili v javnosti z izjavami proti radikalom, bodo radikali v soglasju s Pašićem formulirali svoje zahteve pismeno in jih objavili s komunikejem. Od 16.30 do 17.15 je na poziv bil na dvoru Ljuba Jovanović. Medtem se je debata nadaljevala. G. Jovanović je sporočil da mu je krona ponovno izrazila željo, naj bi se čimpreje sestavila koalicijska vlada.

Klub debate ni končal ter bo šele jutri definitivno formuliral svoje stališče. G. Timotijević je zaprosil, da se to zgodi do 10. dopoldne. Smatra se, da bo odgovor radikalov vsekakor tekom jutrišnjega dneva gotov.

Danes je g. Timotijević tudi ostale opozicijske klube obvestil o svoji misiji ter je bil pri zemljoradnikih, Nemcih in džemijetu. Naprosil jih je za podporo. Zemljoradniki so izdelali komuniké, da si vrnejo proste roke.

VEČERNA KONFERENCA.

Beograd, 3. novembra. p. Po svoji avdijenci je Lj. Jovanović posetil Pašića, po seji radikalskega kluba pa se je vršil sestanek g. Timotijevića, ki je bil medtem od 17.45 do 18.15 v avdijenci z Ljubo Jovanovićem, Markom Gjuričićem in Markom Trifkovićem. Vašemu dopisniku je Timotijević izjavil, da se stvari urgirajo, da se brže izvršijo. S te konference je Timotijević drugič odšel h kralju. Odbor petih radikalnih delegatov: Uzunović, Srskić, Marko Gjuričić, Marko Trifković in Jovanović je imel sejo v sobi Jovanovića. Ko se je Timotijević vrnil z dvora, je ob 19. došel na konferenco radikalnih delegatov ter je z njimi konferiral do 19.30. Po tej konferenci je drugič šel na dvor Jovanović in preko Jovanovića se je urgiralo delo za koncentracijsko vlado. Radikalski klub je sklican za jutri ob 8. zjutraj.

Samostojni demokrati in koalicija s federalisti

KONFERENCA G. TIMOTIJEVIĆA Z G. PRIBIĆEVIĆEM. — STALIŠČE SAMOSTOJNEGA DEM. KLUBA. — DEFINITIVNA IZJAVA DANES. —

Beograd, 3. novembra. p. Danes dopoldne je g. Timotijević posetil g. Pribičevića, sporočil mu svoj program ter ga zaprosil za podporo samost. demokratskega kluba. Obrazložil je tudi težkoče, s katerimi se ima boriti ter zlasti tudi to, da ožji blok odklanja sodelovanje s samost. demokrati, češ da ni za «sporazum», odnosno za metode, kakršne si on želi.

Nato se je vršila seja samost. demokr. kluba, v kateri se je obravnavalo vprašanje, ali je demokratom mogoče podpirati vlado z dosedanjim programom Davidovićevega režima. Klub je bil enodušen v svoji sodbi, da so metode bivšega režima doživele svoj popolni politični in moralični krah. Dosedanja Davidovićeva ideja sporazuma Hrvatov in Srbov ni zbližala, temveč jih je pognala le še v večja nasprotstva, kar jasno dokazujejo vedno izzivalnejši Radićevi govori in žalostni dogodki zadnjega časa. Prošli režim je delal «sporazume» s separatisti, republikanci in boljševiki, odklanjal pa je baš one Srbe, Hrvate in Slovence v novih pokrajinah, ki so po slavnih tradicijah nekdanje srb.-hrvatske koalicije dokazali, da so tvorci iskrenega sporazumevanja med brati. Kar se posebej tiče HRSS, samostojni demokrati ne bi mogli podpirati vlade, ki bi ne vztrajala na tem, da se odnošaji napram Radiću temeljito razčistijo. Vsak konkreten predlog za izmirjenje notranjih sporov je pripravljena JDS stvarno razpravljati, ni pa voljna se podati v kombinacije, ki imajo že v naprej pečat smrti na čelu in vodijo le v novo nejasnost in nove zmešnjave. Poudarjalo se je tudi, da JDS nima povoda prevzeti odgovornosti za delo klerikalcev in spahovcev, ki naj, če hočejo, samo dopeljejo svojo politiko ad absurdum.

Sklenjeno je bilo, da klub izda komunike, ki bo točno obeležil njegovo stališče. To se bo zgodilo tekom jutrišnjega dneva.

Beograd, 3. novembra. p. Danes popoldne je na prošnjo Timotijevića posetil dr. Kumanudi samostalni klub in ga prosil, da podpira vlado Timotijevića v onih vprašanjih, v katerih bi se samostojni demokratski klub mogel strinjati. G. Timotijević želi ostati s sam. dem. klubom v prijateljskih odnošajih.

Za danes je napovedana demisija Macdonaldove vlade

MORDA BO ZA PAR DNI ODGODENA. — GOSPODARSKI PROGRAM KONSERVATIVNE VLADE. — NADALJNI PORAZ LIBERALCEV. —

London, 3. novembra. j. Jutri se sestane sedanja vlada k seji. Listi objavljajo vest, da bo Macdonald takoj po jutrišnji seji vlade podal demisijo. Vendar pa tudi ni izključeno, da se bo demisija odgodila za toliko časa, da se bo ugotovilo, ali je pismo Zinovjeva pristno ali pa ponarejeno. V to svrho je bil že sestavljen specijalni komitet ministrov, v katerem so Macdonald, lord Haldane, lord Parmoor in Artur Henderson.

London, 3. oktobra. s. Diplomatski poročevalec «Daily Telegrapha» piše: Konservativna vlada bo pričela pametno državno politiko ter bo pri tem upoštevala v prvi vrsti mnenja in interese dominijonov. Glede prekinjenja nemško-angleških trgovinskih pogajanj piše list, da bo prihodnja angleška vlada energično branila proti Nemčiji in proti vsaki drugi državi angleško trgovino in industrijo glede nepoštene konkurence.

PORAZ LIBERALCEV TUDI PRI OBČINSKIH VOLITVAH.

London, 3. novembra, j. Sobotnih občinskih volitvah v 300 občinah se je udeležilo izredno veliko število volilcev. Tudi pri teh volitvah so liberalci doživeli hud poraz. Po dosedanjih izidih so labouristi, ki so postavili več kandidatov, kakor zadnjič, dobili veliko število občin.

Radićevski teror v Dalmaciji

Trumbić na shodu komunistov in radićevcev.

Beograd, 3. novembra. p. Danes so došle iz Splita vesti, da je bilo v Solinu pri Splitu zborovanje radićevcev, na katerem je govoril dr. Trumbić. Na shodu je bilo dve tretjini komunistov in ena tretjina radićevcev. Dr. Trumbić je govoril bolj ostro kot sploh kdaj kak radićevec. Po shodu so komunisti z razvito rdečo zastavo korakali v Split ter vzklikali Radiću, Sovjetom in republiki. Trumbić je tu govoril s svojega okna ter je med drugim rekel, da so oni zmagali odpor Avstrije ter da bodo vedeli zmagati tudi barbarizem Balkana. V Dalmaciji je veliko ogorčenje radi rovarenja radićevcev. Radićevci terorizirajo na vse mogoče načine ter izzivajo spopade. Iz Benkovca poročajo, da so razuzdane radićevske mase, podžgane vsled radićevskega zbora v Šibeniku, na povratku v Novi grad izzvali incidente, v pretepu razorožili osobje orožniške postaje in več orožnikov mrcvarili z noži.

Neuspeh beneške konference

Benetke, 3. novembra, s. Jugoslovensko-italijanska konferenca je ostala brez uspeha. Italijani so poleg važnih vprašanj, ki bi se morala rešiti, predložili konferenci še nove predloge, ki se tičejo železniških zadev. Jugoslovenski delegati pa so izjavali, da za ta vprašanja nimajo pooblastila. Konferenca bo najbrže v nekaj dneh prekinjena.

GRŠKO - ALBANSKA MEJNA UREDITEV.

London, 3. novembra. j. Na podlagi sklepa veleposlaniške konference so albanske čete brez incidenta zasedle 15 albanskih vasi, ki so bile dosedaj okupirane po Grkih. S tem so odstranjene vse teritorijalne težkoče med Grčijo in Albanijo.

FAŠISTOVSKI PUČ NA BAVARSKEM.

Berlin, 3. novembra, s. Listi objavljajo senzacijonalna poročila o razpoloženju krogov desnice v Monakovem. Po teh poročilih se pripravlja zlasti zveza «Bayern und Reich» za puč, ki naj bi se izvršil **9. novembra.**

Predsedniške volitve v Ameriki

London, 3. novembra, s. «Daily Mail» poroča iz New-Yorka, da stojijo stave za Coolidgea 7:1. Celo njegovi nasprotniki pričakujejo, da bo izvoljen, čeprav ne z veliko večino. «Morningpost» javlja iz Washingtona, da pričakujejo republikanci izida volitev s precejšnjim optimizmom ter računajo z gotovostjo, da bo Coolidge izvoljen z veliko večino. Vsa poročila z zapada javljajo, da je La Follette v zadnjih štirih tednih precej izgubil.

POLJSKI NEMCI IN VLADA.

Varšava, 3. novembra. j. Nemški klub je izročil ministrskemu predsedniku Grabskemu zaupnico v kateri odobrava v splošnem smernice njegove politike. Zaupnica izvaja, da bo vsak minister, ki bo deloval za ozdravljenje gospodarskih razmer in za omiljenje šovinističnega duha, našel podporo nemškega kluba. Kljub temu pa si klub pridržuje pravico kritike vseh vladnih odredb.

POVODNJI V ANGLIJI IN FRANCIJI.

London, 3. novembra. s. Močan dež je v Wavesu v zapadni Anglji povzročil povodenj, ki je napravila velikansko škodo.

Pariz, 3. novembra. s. [illegible] dolgotrajnega deževja so reke zelo narastle in [illegible] nastale povodnji povzročile veliko škodo.

Borza

3. novembra:

DUNAJ: Beograd 1028 do 1032, Milan 3094 do 3106, New-York 70.935 do 71.185, Praga 2115 do 2125, Sofija 514 do 518, Curih 13.675 do 13.725, dinarji 1022 do 1028, dolarji 70.460 do 70.860, lire 3060 do 3080.

PRAGA: Beograd 49.05, Rim 148, New-York 33.95, Curih 655.

BERLIN: Beograd 6.065, Milan 18.32, Praga 12.50, New-York 4.19.

CURIH: Beograd 7.55, New-York 519.25 London 23.59, Pariz 27.30, Milan 22.65, Praga 15.50, Budimpešta 0.0068, Bukarešta 2.90, Sofija 3.75, Dunaj 0.007325.

LONDON: Beograd 312, Milan 104.25, Dunaj 320.000, Budimpešta 345.000, Praga 152.25.

NEW-YORK: Beograd 145.25, Milan 436, Pariz 524, Praga 298.50.

Radićeve bombe proti bloku

V SOBOTO JE RADIĆ PROGLASIL SVOJE ZAVEZNIKE ZA BALKANCE IN STRAHOPETCE, JIH POSTAVIL PRED ULTIMAT TER JE ZNOVA NAPOVEDAL BORBO KRALJU IN DRŽAVI. — KOROŠCA IN SPAHA HOČE RADIĆ ZDROBITI IN «ZMLETI».

Na sestanku HRSS v Zagrebu je imel v soboto Stepan Radić politični ekspoze, v katerem je m. dr. izvajal:

Naš politični položaj je obeležen s tremi dogodki:

1.) Z napadom na narodnega poslanca inž. Košutića, 2.) z misijo Koste Timotijevića in 3.) z izidom angleških volitev.

Napade na Košutića naša javnost ni shvatila pravilno, dočim ga beograjska in srbska javnost sploh ni shvatila. Ona ne ve, da brez poslanske imunitete ni narodne suverenosti. Tragično je, v kakšno primitivno sredino smo mi Hrvati prišli leta 1918.... Nam so javili, da sta oba Kaštela najbolj zavedna, sedaj pa vidimo, da je tam samo blato. Nosijo rdeče kape, ki jih niso vredni. Oni štirje akademiki, trije iz Dalmacije, eden iz Hrvatske, ki so bili s Košutićem bežijo. Pomislite! Štirje akademsko izobraženi ljudje niso toliko zavedni, da bi spremljali tovariša, ki se je onesvestil, in mi šele po par urah izvemo iz Beograda, kaj se je zgodilo. Poročilo pa je seveda lažnivo. Vsi nam pošiljajo lažniva poročila, počenši pri Nastasu Petroviću. Avstrijsko kopito tekom sto let ni storilo toliko strahot, kakor beograjsko v šestih letih. Od Trumbića dol je v Dalmaciji vse zlomljeno. Nastas Petrović ni ukinil niti enega rezervata. Zato je po tem atentatu on za mene isto kakor Pašić, a stvarno je isto tudi Davidović. To so sami rezervati. Za nas ne obstoja zakon, dasi Gjoka Popović bizantinsko javlja, da se bo vse uredilo.

Druga stvar je **Timotijevićev mandat.** Timotijević se ni strinjal z Davidovićevo politiko. Kakor čujem, je Ljuba Davidović dejal kralju, ko mu je ta izjavil, da bo mandat poveril Timotijeviću: Poskusite, toda parlament ni žaba, da bi se na njej eksperimentiralo in tudi poslanci niso lutke, ki bi se dali vleči za špago! Pravijo: Ta človek (kralj!) bo planil in vlado poveril generalom. Naj jim jo le da, naj se igra s svojo prirojeno usodo. Timotijević se sedaj sprehaja od kluba do kluba in havzira.

Politični položaj nas je proti naši volji prisilil, da smo svojo usodo zvezali s Srbijo. V Srbiji svobode ni, in tudi ne ustavnosti. Srbija lahko vsak hip ima Milana Obrenovića, samo ne tako pametnega. Lahko pa ima, če hoče, tudi Aleksandra Obrenovića. **Kralj ne sme zahtevati: «Hočem koncentracijo!»** To sme reči samo parlament. Ako kralj s tem ni zadovoljen, lahko parlament pošlje domov. Toda na beograjskem dvoru se niso ničesar naučili. Vendar čujem, da so na dvoru nekateri že dejali kralju: «Vi ste bolj osovraženi, kakor Aleksander Obrenović».

Timotijević je dobil **mandat in mi smo mu odgovorili, da se z njim ne maramo razgovarjati,** ker ni imel niti toliko stida in poštenosti, da bi izjavil: Nisem za Davidovićevo politiko. Ko je nekdo dejal na dvoru: «Veličanstvo, Vi ste čuli kaj je Radić govoril o monarhiji angleškega tipa» — je sledil odgovor: «Tudi jaz sem za angleško monarhijo, toda dajte mi angleške stranke!» Pomislite, kakšno je to mišljenje o srbijanskih strankah, kajti Hrvatov se ta izjava naravno ne tiče, mi smo ravni Angležem! Hrvatski narod lahko poreče: Je še način, da se tudi brez revolucije spravi drugi ustavni faktor nazaj v svoje meje. Jaz sem predložil, **da se stvori federalistični klub.** Ni treba, da bi mu predsedoval kak naš človek. Naj bo eden izmed tistih, ki lahko mirno gre na dvor; naj bo to Spaho, Hohnjec ali pa Korošec. Jaz sem zahteval, da se to stori takoj. Čas mineva in klub je treba ustvariti, da bo imel trdno večino. Toda zavezniki so mi odgovorili, da se bodo potem tudi Srbi složili. Pa naj se složijo! **Jaz sem predlagal, da se klub ustanovi, toda če Korošec in Spaho tega nočeta, tedaj ne preostaja drugo, kakor da ju na volitvah zmeljemo.** Ako Spaho ne ve, da je v njegovem klubu 18 Turkov, o katerih pravijo, da se niso opredelili, četudi so se zapisali kot Hrvati, tedaj mora vedeti, če že noče vstopiti v našo stranko HRSS, da **mora stopiti vsaj v naš skupni klub. Isto velja tudi za Koroščeve popovce.** Ako Pribičević pristopi k radikalom, ostanejo samo še Davidovićevi demokrati, oni pa so nam bližji, kakor Pašić, zato jim bomo rekli: Pridite k nam!

Beograjski parlament je tako jaden, da se ne more sklicati, dokler se to ne zljubi Ljubi Jovanoviću. Zato je dvor hotel imeti v svojih rokah i vlado i parlament.

Iz sedanje krize, ki ni samo kriza vlade, temveč tudi kriza parlamenta, ustave in države, so pravi in definitivni izhod samo **volitve.** Volitve morajo biti. Mi jih bomo provocirali, če ne drugače, pa na ta način, da v skupščini sestavimo predlog, s katerim stavimo **kralja kot drugi ustavni faktor pod obtožbo!** Jaz sem prepričan, da bo parlament na to takoj razpuščen. Obtožimo drugi ustavni faktor, ker je prekoračil svoj delokrog! In v tem oziru nam ne bo treba mnogo dokazati.

Tretja stvar, o kateri hočem govoriti, so angleške volitve. **Vsi moji angleški prijatelji pripadajo konzervativni stranki,** (nedavno je trdil ravno nasprotno!), a prav dobro poznajo srbske razmere. Spoznali so Pašića in ga smatrajo za balkanskega [illegible]eva. Jaz sem prepričan, da bodo n[illegible]eši ljudje na Angleškem zahtevali [illegible]kinjenje diplomatskih odnošajev z našo državo, ako bo šlo tako dalje. Oni bodo rekli, da takšna politika ustvarja boljševizem.

Za tem je Radić govoril, zakaj je moral zapustiti London in dejal: **Pašić je pisal** rumunski kraljici, ona pa vojvodi Yorškemu, ki je obljubil, da bo ustregel njeni želji. Glede tega mi je predsednik balkanskega komiteta dejal, da je prvo in drugo možno, tretje pa nemogoče, kajti vojvoda Yorški ve, da bi ga njegov oče prijel **za obe ušesi in poslal v Avstralijo ali Južno Afriko . . .**

V primeri z angleškimi parlamentarnimi razmerami je nato Radić obširno razlagal naše notranje razmere. Glede doktorja Spaha je dejal, da se mu bo ugodilo enako, kakor Maglajliču, a istotako bo tudi s Koroščem, ako ne vstopita v enotni federalistični klub. Muslimanski volilci bodo vprašali Spaha: «Kje ti je hrvatstvo?» Korošec pa je na dvoru dejal, da se bo odpravil v inozemstvo in prepustil Slovenijo Radiću. **Ni treba, da bi Korošec kaj propuščal, ker je že vse prepustil!** Celotna Koroščeva politika je **brez načel** in obstoj samo v **taktiki. Koroščevi ljudje so strahopetci.**

Nato je Radić zatrjeval, da so njegovi ljudje izvedeli, da so vsi predsedniki HRSS-organizacij na proskripcijski listi in da jih čaka smrt (!) ob primerni priliki. Končno pa je poudaril: «Sedaj po napadu na inž. Košutiča **absolutno ne pojdem v Beograd. Proti meni je skovana zarota in vsi zarotniki so se zakleli, da bom mrknil, čim pridem v Beograd.** Zagrebška policija me je obvestila glede nekega komitaša, ki je osem ni prežal na me, in mi je svetovala, naj se čuvam. Nezadovoljen z vsem, kar se je zadnje dni dogodilo, izjavljam, **da od današnjega dne hrvatski narod stopa v najostrejšo opozicijo.»**

*

Iz Radićevega govora smo izpustili skrajno nesramne in žaljive napade na kralja, ki so jih po stenografskih beležkah objavili včeraj nekateri beograjski dnevniki, katere pa je notranje ministrstvo dalo naknadno zapleniti. Op. ur.

*

»SPORAZUMAŠI« MED SEBOJ.

Ljubijo se med seboj in pripravljajo sporazum drug drugemu kakor volkovi.

Zagreb, 3. novembra.

Kakor poročajo iz Beograda je bil učinek Radićevega govora v vladnih krogih porazen in ni zaman izzval izjave, ki jo je Nastasov podsekretar Cemović dal »Hrvatskemu« dopisniku, rekoč »Vlada nima porajže, da bi dala tega človeka zapreti. Jaz bi ga na lastno odgovornost toda nimam teksta njegovega govora...« »Hrvat«, ki je v docela omiljeni obliki priobčil Radićev govor je ogorčen in zmerja dosedanjega svojega ljubimca Cemovića za bezobraznika... In vlada resnično ne ve, kaj naj z Radićem počne. Ponavljajo se vesti, da se Radić pripravlja za ponoven beg v inozemstvo, odkoder naj bi se vrnil šele po volitvah. Naglaša se, da Radić stremi za ustvarjanjem takšne situacije ki bi odgovarjala interesom tretje internacionale. Že davno je znano, kako Radić preko Dunaja vzdržuje zveze z boljševiki, za vlado pa je vendar značilno, da šele zdaj zaznava živahnejše kretnje anacionalnih elementov v zvezi z Radićevo taktiko. In vendar vlada še vedno ne prekine zvez z Radićem, temveč ga z depešami vprašuje, mar njegov govor pomenja prelom širšega kluba? Kar videti je kako se KoroščU in Spahu tresejo — pantaloni.

Sploh medsebojni odnošaji federalistov! Kakor rogovi v žaklju. Kot še nikdo, bo Radić namazal vse svoje zaveznike, pravi današnja »Riječ«. To postaja vedno jasnejše.

Radić je pojačal svojo propagando v Bosni, da kolikor mogoče izpodje spahovce. Zborovanje se vrsti za zborovanjem in radićevski agitatorji znajo vse drugače užigati instinkte mase, kakor lenobni Spahovi možje. V Sloveniji je še čudovitejše: Radić je postavil za svojega pooblaščenca g. Prepeluha, ki je določen, da bo vodil Radićevo prvo ofenzivo med »Kranjci«. Ta ofenziva bo v prvi vrsti zadela klerikalce ker je predmet isti: najmivnejši del ljudstva. To je torej prav posebna sporazumaška kurijoznost: Korošec je v »federalističnemu bloku« združen z Radićem, Prepeluh kot antikoroščevski mirotvorni agent pa istotako stopa v »federativno zvezo« s HRSS... Prizor za bogove! Ob sporazumaškem drhtenju svojih zaveznikov se Radić jača in špekulira vsaj na polovico njihovih mandatov. Državo so spravili v precep; zato bi bilo edino primerno, da se čim preje inaugurira čvrst nacionalističen režim, ki bi i z Radićem i z zavezniki ravnal po zapovedbah zakona. Radić je v soboto povedal svoje. Menda mu ni treba nič komentirati ali demantirati.

Preiskava v Banki Adriatica

Drugi sestanek upnikov falitne banke Adriatica se je vršil v soboto zvečer pod predsedstvom odvetnika Mohovicha, ki je poročal, da je državno pravdništvo naročilo aretirati tri člane upravnega sveta in sicer da sta že aretirana glavni direktor Ciro Kamenarović ter avv. Capocardo. Oba sta že izročena v zapore v ul. Coroneo. Tretji upravni svetnik, proti kateremu je izdano zaporno povelje, comm. Rossini pa je izginil iz Trsta. Njegovo stalno bivališče je v Rimu. Nadalje je poročal odv. Mohovich, da je preiskava državnega pravdništva v polnem teku in da pridejo kmalu še druge osebe na vrsto, ki so goljufivim potom zakrivile polom banke. Treba bo naprositi tudi druge države, da pomorejo tej akciji, da se krivci ugotove ter strogo kaznujejo.

Nato je predlagal adv. dr. Savik naj se ponovno zaprosi italijansko vlado, za pomoč, ker je Banca Adriatica vstanovljena pod avspicijami italijanske vlade — Jugoslavije (?) Odposlala se je brzojavka na min. predsednika Mussolinija, s prošnjo da intervenira vlada v konkurzu ter da prepreči ogromne izgube vlagateljev.

Med zborovanjem se je doznalo, da je Anglo-avstrijska banka filijala Trst, prisilnim potom prodala velike depoje raznih delnic, ki jih je Banca Adriatica zastavila pri njej za svoje dolgove. Ta vest je vzbudila med tržaškimi gospodarskimi krogi veliko ogorčenje, ker se na ta način občutno zmanjša aktivno stanje banke. Anglo-avstrijska banka je prodala 2175 delnic paroplovnega društva »Dalmacija« ter 6000 delnic »Oceanije«.

Politične beležke

+ **Nove politične kombinacije.** Poročajo nam: Med stranko g. Prepeluha (slovensko republikansko stranko) in g. Antonom Kristanom se vršijo že dalj časa razgovori, da bi se g. Kristan pridružil slovenskim republikancem. Pogajanja pa so zadela na težkoče. Na drugi strani je bilo g. Kristanu ponudeno, da prevzame ljubljanski «Narodni Dnevnik», ki je zašel v nepremagljive denarne težkoče. Beležimo kot kronisti.

+ **Škofovske besede in dejanaja.** Nedeljski škofov list piše v uvodniku o pomenu praznikov vernih duš ter pravi, da se mu zdijo ti prazniční dnevi «spričo sedanjih razdrvanih političnih in socijalnih razmer, zlasti v novi domovini še posebno velik in resen opomin k globoki krščanski veri in poštenosti.» Edino pravo edinstvo da je notranje edinstvo, tega pa ni, kjer so izginile največje družabne formalne čednosti, pravicoljubnost, poštenost . . . Baš na isti strani, samo dva predala naprej od teh uvodnih lepih besedi, pa je škofov list z dejanjem pokazal, koliko so vredne njegove besede in solze.

«Slovenec» priobčuje namreč pod naslovom «Poizkušen samomor Iva Grisogona» vest, ki se glasi takole: «Belgrad, 31. okt. (Izv.) V tukajšnjih krogih je vzbudila veliko senzacijo vest o poskušenem samomoru bivšega velikega župana v Dubrovniku in brata glavnega Pribičevićevega strankarja Grisogona. Kakor znano, je bil Grisogono v kabinetu Pašića in Pribičevića minister za pravosodje. Njegov brat se je poskusil ustreliti, ker je poneveril okrog 180.000 Din iz uradne blagajne kot veliki župan. Ker ga je sedanja vlada vsled njegovih korupcionističnih afer odstavila z njegovega mesta, se je pri predaji blagajne hotel ustreliti, ker je manjkala omenjena vsota. Ta vest je zelo vplivala na vse kroge. Dr. Grisogono, oziroma njegov brat je eden izmed karakterističnih zastopnikov bivšega nasilnega korupcionističnega P.-P. režima in je jasno, kako politiko bi ta režim nadaljeval, če bi ostal še na vladi, oziroma, če bi se mu spet posrečilo prikopati se do vlade.» In kaj je resnica? Prvič je laž, da se je skušal usmrtiti Ivo Grisogono, (ki je naš generalni konzul v Argentiniji), marveč je res, da je to bil dr. Petar Grisogono. Drugič je laž, da je samomorilec brat poslanca in bivšega ministra dr. Prvislava Grisogona, marveč je resnica, da ni brat poslednjega. Že samo iz teh dveh konstatacij je razvidno na kako perfiden in lopovski način zna škofov list krasti čast in poštenje čisto neprizadetim ljudem, kakor je tudi iz tega vidno s kakimi političnimi banditi se ima jugoslovenska demokracija boriti. Za pristnost katoliške morale je slučaj Grisogono značilen tudi zato, ker nam kaže, kako znajo klerikalci dejanje posameznika prenesti na celo rodbino. Uprav svetopisemsko! Kajti, če bi bil ,recimo bivši vel. župan Grisogono res brat posl. Grisogona (kar ni), kaj bi mogel brat za bratov zločin, ako ni sokrivec? Kar se v ostalem politične pripadnosti dr. Petra Grisogona tiče, je bil pristaš Jovanovićevega krila radikalne stranke, s katero konstatacijo hočemo le še bolj karakterizirati perfidijo škofovega glasila, ki je celo afero naprtilo ne le rodbini dem. poslanca Grisogona, temveč še demokratski stranki!

+ **Nova reklama za «Jutro».** Nedeljski «Slovenec» je napravil za naš list zopet novo reklamo. Nič manj kot eno celo kolono je porabil, da popisuje kako celo njegovi pristaši «Jutro» radi čitajo. Iz članka pa je videti, da klerikalnega časopisja ljudje nič kaj ne morejo saj pa imajo tudi prav, ker večjih lažnivcev in obrekovalcev ni kot sta škofov dnevnik in škofov tednik. Gospode pri «Slovencu» mislijo, da velja cerkveno pravo le za navadne ljudi, cerkveni dostojanstveniki pa da smejo ne glede na «kanone» v cerkvenem pravu, izpodkopavati tudi same temelje vere in cerkve. SLS se vedno sklicuje na zdravo pamet slovenskega ljudstva in njegovo veliko razsodnost; zato je pa čudno, da sedaj naenkrat zahteva, da naj imajo slovenski katoličani v glavi mesto svojih možgan — kanone cerkvenega prava. «Jutro» se «Slovenčeve» gonje proti njemu prav nič ne boji, ker ve, da je še po vsakem takem «manevru» klerikalcev število «Jutrovih» naročnikov naraslo. Da pa ljudstvo vidi kako svobodoljubni in pošteni smo mi, odgovarjamo na «Slovenčeva» izvajanja, v katerih svarijo proti čitanju naprednih listov, le to, da naj naši bralci poleg naprednih časopisov čitajo tudi škofove liste, da se lahko na svoje oči prepričajo kako lažnivo, kako pokvarjeno in kako zanič je to časopisje. Ako se škofovi listi že spuščajo z nami v konkurenčni boj, naj se bore z uma svitlim mečem, ne pa z vilami iz ropotarnice kanonskega prava.

Sport

Hašk : Ilirija 7 : 0 (3 : 0)

Nepričakovan, toda zasluženo poraz našega prvaka.

Ilirija je igrala v nedeljo v Zagrebu proti Hašku. Po dobri igri, ki jo je podala teden dni preje proti Hašku na domačih tleh in po konstantni dobri formi, ki se je opažala pri njej celo jesensko sezono, se je zdelo verjetno, da bo zmagala tudi na zagrebških tleh, posebno ker je oddal Hašk tri igrače v reprezentančno moštvo proti Budimpešti. Toda Ilirija je očividno ostala staro nezanesljivo moštvo in pripravila je tako zagrebški publiki, kakor tudi Ljubljani grdo razočaranje. Igrala je najslabšo igro svoje letošnje sezone ter doživela rezultat 0 : 7, kar znači njen najtežji poraz več kot dve leti nazaj. V naši sportni publiki jih bo malo, ki jih ta rezultat ne bi neprijetno dirnil, kajti prepričani smo bili, da je doba sličnih porazov vendarle že za nami.

Slabe forme Ilirije si očividci in številni pristaši, ki so spremili moštvo v Zagreb, niso znali razlagati. Moštvo je udobno potovalo in bilo fizično v dobri kondiciji, ako se odračuna lahko blesuro Milana in Husa izza Haškovega gostovanja v Ljubljani. Sodnik je vodil tekmo popolnoma korektno; igrišče ima normalne dimenzije, pač pa je trše od igrišča Ilirije. Vkljub temu pa moštvo, ne samo, da je neprestano delalo taktične in tehnične napake, ni pokazalo borbenosti in elana; poedinci, ki so dali iz sebe vse (n. pr. centerhalf Zupančič), so, sami nase navezani, neracijonalno zapravljali svoje moči po igrišču. Krilska vrsta, ki je pod Haškovo začetno ofenzivo imela prestati prvo preizkušnjo, je prva zatajila, desna stran, kakor da ni eksistirala. Usoda Ilirije je bila že s tem zapečatena. Preobložena obramba ni mogla delati čudežev, četudi je igrala z vso požrtvovalnostjo in tvorila razmeroma najboljši del moštva. Višek vsega je bila nerazumljiva indisponiranost vratarja Miklavčiča, na čigar izključni rovaš gre dober del rezultata. Napad je bil nesposoben za vsako resno akcijo ter se ni znašel niti za trenutek.

Naprotno je predvedel Hašk koristno igro polno uspelih kombinacijskih potez, kar mu v danih okoliščinah sicer ni bilo preveč težko. Napram Iliriji je napravil utis homogenega, izvrstno vigranega moštva, v katerem je bil vsak poedinec na mestu. Najboljši igrač Haška je bil centerhalf Cindrič in poleg njega — rezerva za Vineka — desna zveza Agič. Skoro brezhibno je delovala tudi obramba, predvsem Wasserlauf, ter notranji forward Agič-Grdenič-Zinaja.

Potek igre je bil v kratkem sledeč: Hašk je takoj od početka v ofenzivi in doseže v 5. minuti prvi gol. Pritisk Haška postane vedno hujši, forward Ilirje je dolgo časa popolnoma izoliran. V 14. minuti sledi drugi gol in nato nekaj kotov. Ilirija se polagoma oprosti oklepa, toda v 31. minuti prodre Zinaja in doseže tretji gol. Sodnik polmotoma zaključi prvi polčas za 7 minut prezgodaj. — Drugi polčas traja nato 52 minut. Ilirija igra boljše in potisne za nekaj časa Haška v defenzivo. Vendar so napadi Ilirije nervozni, s streli nima sreče, kot proti Hašku ostane neizrabljen. V 15. min. ubrani Miklavčič dolg strel, toda žoga mu pade iz rok in Zinaja beleži četrti uspeh. Ilirija opetovano prodre, toda streli zopet zgreše cilj. Iz daljše ofenzive Ilirije rezultira enajstmetrovka proti Hašku in kmalu nato kazenski strel s kazenske črte. Lado zastrelja enajstmetrovko. Podujev kazenski strel ubrani vratar. Nato prevlada zopet Hašk. Konflikt med Kahnom in Ladom konča z izključitvijo Kahna, vendar ostane Hašk še naprej v napadu in doseže po strelu iz kota peti ter že 2 minuti kasneje šesti gol. Končni rezultat, sedmi gol, pade iz enajstmetrovke.

Nedeljske prvenstvene nogometne tekme

Rapid : Maribor 3 : 0

Prvenstvena tekma v Mariboru, pri kateri je bil Rapid sicer tehnično boljši kot Maribor, vendar pa je rezultat za Rapid nekoliko previsok. Poraz Maribora je zakrivil v prvi vrsti vratar Gojer, ki bi lahko preprečil dva gola. Občinstvo se je proti sodniku vedlo zopet zelo nedisciplinirano.

Lask : Slavija 4 : 2 (2 : 1)

Lask je v nedeljo svojo predzadnjo prvenstveno tekmo sigurno odločil v svojo korist. Akademiki so v zadnjem času napredovali in pokazali mnogo zmisla za lepo kombinacijsko igro. V napadu se je odlikoval Galešič, v krilski vrsti pa je bil nadvse požrtvovalen Hartman. Obramba je dobra. Slavija razpolaga sicer z dobrim materijalom, a glavna napaka moštva je ta, da je skrajno nedisciplinirano. Lask in Slovan si priborita enako število točk, vendar pa ostane radi boljše diference golov Slovan še vedno na I. mestu drugega razreda. Tekmo je sodil g. Goslar.

Hermes : Primorje 3 : 1 (1 : 0)

Nedeljska prvenstvena tekma, pri kateri je Primorje nastopilo kot odločni favorit, je končala z zaslužno zmago Hermesa. Primorje je predvedlo igro, ki absolutno na kazala znakov prvorazrednosti. Moštvo je v celoti odpovedalo in bi gotovo podleglo z veliko večjo diferenco golov, da ni agilni branilec Birsa zastavil vse svoje moči, da reši moštvo katastrofalnega poraza. Vsi drugi igralci so igrali pod svojo formo in bili pri takoj šnem odločnem nastopu Hermesa popolnoma deprimirani. Svoj poraz ima Primorje pripisovati tudi apatičnosti svojih igralcev, ki niso kazali nobene agilnosti in požrtvovalnosti. Hermes je predvedel lepo kombinacijsko igro in stalno ogrožal vrata svojega nasprotnika. Krilci Hermesa sicer niso bili na višini, a obramba z bratoma Pleš je bila vsak čas na mestu. Tudi golman Habiht, ki je igral doslej v rezervi, je pokazal mnogo spretnih potez. S to tekmo je Primorje izgubilo dve važni točki, ki sta posebno Hermesu ki se pri prvenstvenih tekmah ni dobro odrezal prav dobrodošli. Tekmo je sodil zadovoljivo g. Hus.

Druge nedeljske nogometne tekme

LJUBLJANA: Ilirija (rez.) : Jadran I. 6 : 2 (0 : 1). Prijateljska tekma med rezervo Ilirije in prvim moštvom Jadrana je končala proti vsakemu pričakovanju z visoko zmago Ilirije. Jadran je svojega nasprotnika zavestno podcenjeval, a ta njegova napaka se je bridko maščevala. Rezerva Ilirije je celota, ki je v marsikaterem pogledu boljše kot I. moštvo. Napad ima lepo kombinacijo in zna spretno izrabiti vsako pozicijo pred golom. Ugajal je v nedeljo osobito Pevalek, ki je zabil 4 efektne gole. Jadran ni igral z njemu običajno lastno požrtvovalnostjo in je bil zlasti pred golom zelo neokreten. Tekmo je sodil g. Planinšek, ki je bil dober, a preveč rigorozen.

DUNAJ: Tekme zadnjih dveh praznikov so bile zelo dobro obiskane. V prvenstvu si je Simmering zopet pridobil prvo mesto, na katerem pa najbrže ne bo ostal dolgo, ker je po točkah slabši kakor nekateri drugi klubi; kakor n. pr. Amateurji. Rapid se je povzpel na tretje mesto. Izidi so: Simmering : Hakoah 1 : 1 (1 : 1). Rapid : Rudolfshügel 4 : 2 (2 : 1). V drugi neamaterski ligi so izidi: International : Bewegunsspieler 2 : 0, Germania : Weine Elf 0 : 0, Hertha : Nicholson 2 : 1, W. A. F. : Ostmark 2 : 2. I. amaterska liga: Sturm 14 : Red Star 2 : 0, Strassenbahner : Cricheter 2 : 1. S to zmago so si Strassenbahnerji priborili prvo mesto. Donau : Neubau 2 : 0. Phönizia: Donaustat 1 : 0, Simmeringer Sportvereinigung : Bewegung XX. 1 : 1. V nogometnem turnirju štirih klubov je zmagal Slovan, ki je premagal Floridsdorfa A. C. s 4 : 2 in Wackra z 1 : 0. Wacker je porazil Sportklub s 4 : 2. ta pa Floridsdorfer A. C. s 3 : 1. Prijateljske tekme: Admira : Vienna 1 : 0. Admira W. A. C. 1 : 1. V tekmi za jubilejni pokal je zmagal Rapid nad Vienno ne ravno lahko z 2 : 1 (1 : 1).

Kandidati za današnje predsedniške volitve v Zedinjenih državah

Od leve na desno: **demokrat Davis, republikanec Coolidge, progresist La Follette.**

Naši Kraji in ljudje

Vseh mrtvih dan...

Ljubljana, 2. novembra

Dvignile so se jesenske sape za gozami, se pripodile preko gozdov in logov v doline in zamajale ciprese na domovih mrtvih. Nebo se je pooblačilo in dnevi so si nadeli mrko, turobno mračnost. S šelestenjem odpadajočega listja, v znamenju umiranja trudne narave, so poklicali na svoj dom živeče oni, ki že snivajo nevzdramno spanje. Človek, spomni se... Oče in mati sta poklicala sina in hčerko, ta dva očeta in mater, mož ženo in žena moža. Brat se je spomnil pokojnega brata, sestra sestrice, ki vsi spe spanje pravičnega. Mrtvi so potrkali na živa srca in vzbudili v njih bolestne spomine. In hiteli smo v njihovo obližje, da jih pozdravimo, da se zatopimo na njihovih grobovih.

Dan mrtvih je obenem opomin žicim, poklon človeštva pred veličastvom smrti. Nihče ne ve ne ure ne dneva...

Kakor vsako leto, tako je tudi letos hitelo vse na grobove, da počaste spomin svojih dragih. Trume za trumo so odhajale. Ljubljansko polje je bilo podobno v soboto in nedeljo ogromnemu mravljišču, pokopališče pa se je izpremenilo v velik cvetoč vrt. Vrtnice, krizanteme, ciprese, palme... Po belih potih se tare ljudstvo in se razliva med posamezne grobove. Grobovi so zažareli. Prižigale in ugaševale so se lučice, vroče in pobožne molitve in prošnje so šle proti nebu, želeč večni mir in pokoj vsem, ki počivajo v skupnem, vse objemajočem domu.

Sredi doma mrtvih, ob grobu Cankarja, Murna in Ketteja, poraščenem z mahom in okrašenem s cvetlicami, se je ustavljal narod in v duhu poslušal njihove proroške besede. Društvo «Novi oder» je položilo na grobove krasen venec, dijaki pa so posuli te svete grobove s cvetlicami. Nacionalistična mladina iz Krakova in Trnova se je spomnila septembrskih žrtev Ivana Adamiča in Rudolfa Lundra ter jima poklonila venec in rož. Diven venec so položili Janezu Kreku na grob «Razoraši». Ko pa so prikorakali jugoslovenski nacionalisti v krojih, so se strnile velikanske množice okrog grobov trboveljskih žrtev Franceta Slajpaha, Stanka Žniderščiča in Žarka Boltavzarja. Njihov dom je bila pravcata cvetna poljana. Obdan od zvestih čet mladih in navdušenih nacionalistov ter peterih praporov, je spregovoril pisatelj Vladimir Levstik. Njegove besede so objemale množico in srca, kakor vihar, pa božale zopet kot nežen zefir, privabljale v oči solzo in ustvarjale v duši brezmejno tugo. Budile so v srcih zopet spomin in ponovila se je vnovič prisega, prisega večne zvestobe idejam, za katerih uresničenje so prelili trije nacionalisti svojo kri.

Narod se je s hvaležnostjo spomnil tudi vseh onih, ki so bili izbrani, da polože svoje življenje na žrtvenik domovine, — za svobodo in ujedinjenje troimenega naroda. Bivši vojni kurat g. Bonač je v pretresljivem govoru orisal njihovo trpljenje in zasluge. Ob grobovih stotin in stotin žrtev največje vojne, kar jih pomni človeštvo, je zapela Zveza pevskih zborov «Vigred» in «Libero», zadoneli so akordi veličastne himne «Oj Doberdob».

Tudi «Suhi bajer», kjer na našo sramoto še vedno samujejo najnesrečnejši med nesrečnimi, ki so jih podrle svinčenke samo zato, ker so ljubili svoj narod in svojo domovino, letos ni bil pozabljen. Naši nacionalisti so defilirali pred grobovi žrtev trinogov in globoko zatopljeni, z gnjevom v duši je odhajal vsakdo iz smrečjega gaja, odkoder še vedno odmevajo iz grobov glasovi nesrečnikov, opominjajoč narod naj izpolni napram njim svojo dolžnost.

Do poznih večernih ur je tako v soboto, kakor tudi v nedeljo, vztrajalo ljudstvo v svetiščih mrtvih. Duh po cvetlicah je napajal ozračje in šele v tihi noči so se umirile temne sence in zanemel je človeški glas. Smrt se je zopet umaknila življenju...

Dr. Mihajlo Gavrilović †

V Londonu je v nedeljo zvečer po kratki bolezni umrl naš tamošnji poslanik in pooblaščeni minister dr. Mihajlo Gavrilović v 56. letu svoje starosti.

S pokojnim drjem. Gavrilovićem je izgubila naša diplomacija enega od svojih najodličnejših predstavnikov, jugoslovenska kultura pa izvrstnega političnega zgodovinarja. Rojen l. 1868. v Aleksincu se je pokojni Mihajlo posvetil najprvo v Beogradu, pozneje na univerzah v Parizu — ter v Oxfordu in na Nemškem zgodovinskim naukom. Cela vrsta odličnih študij iz srbske zgodovine je plod njegovega vztrajnega dela, njegovo remek delo pa je tri debele knjige obsegajoča monografija prvega srbskega kneza Miloša Obrenovića. V novejšem času je dr. Gavrilović pripravljal obširno delo o diplomatski zgodovini naše države.

Dr. Gavrilović se je izvrstno izkazal tudi kot diplomat ter je zastopal državo kot poslanik na raznih dvorih. Povsodi si je vsled svoje obsežne erudicije, svoje visoke kulture in svojega ljubeznjivega značaja stekel spoštovanje in simpatije ter si je za svojo domovino pridobil velike zasluge. Leta 1919.—20. pod vlado demokratsko - socialistične koalicije je bil dr. Gavrilović vodja zunanjega ministrstva (titular portfelja je bil min. predsednik Davidović), nato pa je odšel za poslanika v London, kjer je z velikim uspehom deloval za zbližanje med Anglijo in Jugoslavijo.

Po svoji zunanjosti pravi prototip lepega, elegantnega moža najuglajenejših form, a vendar skozi in skozi iskrenega značaja je bil dr. Gavrilović mnogim idealna postava modernega Jugoslovena.

Kakor nam javljajo iz Beograda, bo truplo zaslužnega državnika in učenjaka prepeljano v domovino in tu z vsemi častmi položeno v grob zemlje, katere zgodovina bo beležila Mihajla Gavrilovića med svojimi najodličnejšimi sinovi.

Slava njegovemu spominu!

Krvava dneva v Zagrebu

Zagreb, 2. novembra.

V soboto in nedeljo je bilo naše mesto zopet pozorišče krvavih izgredov, ki so jih inscenirali komunisti in Hanaovci. Ponekod so bile demonstracije direktno revolucijonarnega značaja in naperjene proti naši dinastiji in državi.

Že v noči od petka na soboto je prišlo na več krajih do resnih spopadov. V gostilni «Lovački dvor» je skupina Orjunašev prepevala znano pesem «Dok je nama Like, nema republike.» Navzoče Hanaovce je to tako razburilo, da so navalili na Orjunaše, nakar je pričel pretep, v katerem je sodeloval ves lokal. Izstreljenih je bilo tudi 12 strelov, večinoma v strop. Pri spopadu je bil točaj Ivan Dereš zadet od krogle v desno nogo, neki kontrolor državnega kolodvora, ki je iz strahu skočil skozi okno, pa se je pri padcu poškodoval. Končno je policija s silo izpraznila lokal in aretirala jurista Franja Horvata.

Ob dveh ponoči so Hanaovci pred bolnišnico na Ilici napadli in sramotili nekega oficirja. Tudi tu je prišlo potem do pretepa, vendar pa ni bil nihče resno poškodovan.

Na Vseh svetnikov dan so se izgredi ponovili in zavzeli večje dimenzije. Popoldne, ko je bilo na Mirogoju na desettisoče ljudi, se je zbrala okoli groba morilca ministra Draškovića, Alija Alijagića večja skupina komunistov. Policija, ki je imela nalogo, da vzdržuje red, ni intervenirala, dokler si niso dovolili nekateri komunistični govorniki srdite izpade proti dinastiji. Pozvala je komuniste, naj se razidejo. V odgovor je padla na policijo toča kamenja in oddanih je bilo tudi več strelov. Redarstvena straža se je nahajala v jako kritičnem položaju. Da prepreči paniko, se je komandant Ivanek umaknil z redarji proti arkadam in dal iz streliti v zrak več salv. Na vsako salvo so odgovorili komunisti z novo točo kamenja. Med občinstvom je nastala divja panika. Ljudje so se skrivali za spomenike in po arkadah. Komunisti niso prenehali niti tedaj, ko je dobila policija pod vodstvom dr. Vragovića 60 mož ojačenja. Dr. Vragovića je zadel kamen pod desno oko in je močno krvavel. Vrh tega je bilo ranjenih 12 redarjev in tudi kontrolor Ivanek. Od civilistov je bil težje ranjen neki Vekoslav Jagarić. Krogla ga je zadela v črevo. Policija je bila brez moči. Detektivi so sicer aretirali nekoliko ljudi, vendar pa so jih morali takoj izpustiti, ker je množica zavzela proti njim sovražno stališče. Končno se ji je posrečilo izprazniti pokopališče. Ko so se kasneje ljudje zopet vrnili, so se demonstracije ponovile na grobu Zovka. Komunisti in Hanaovci so se poskrili po grmovju in streljali s samokresi.

Večja skupina demonstrantov je odšla kasneje na Jelačičev trg, kjer je brez vsakega vzroka naskočila Narodno kavarno in razbila tamkaj, kakor tudi na sosednjih trgovinah vse šipe. Skupna škoda na razbitih šipah znaša 15.000 Din. Od tam so se podali demonstranti v Kačićevo ulico, kjer so navalili na hišo št. 24, kjer ima svoje prostore Orjuna. Razbili so najprej plinove svetiljke pred hišo, nato pa med vzkliki: Doli s kraljem! Smrt Orjuni! Slava Leninu! vdrli v hišo in razbili vse kar so dobili pod roke. Raztrgali so sliko kralja Aleksandra, ki je visela na steni, sliko kralja Petra pa so najprej polili s črnilom, nato pa sežgali. Iz ročne blagajne Orjune so odnesli 15.000 Din, dalje pisalni stroj in več komadov obleke.

Policija Nastasa Petrovića je bila preslaba in tudi prestrahopetna, da bi se upala nastopiti z vso energijo proti tem antidržavnim elementom. Dogodki, ki so se dogajali v eri «sporazuma» in pod vlado «miru, reda in zakonitosti», so izzvali v mestu veliko razburjenost. Nahujskana masa je imela iste namene, kakor l. 1914., ko je s kanibalsko mržnjo devastirala vse; kar je bilo jugoslovensko oziroma srbsko. Oblasti so pokazale, da je njihova avtoriteta pod sedanjo vlado padla pod ničlo.

Radi navedenih dogodkov je bilo aretiranih več oseb, med njimi tudi neki Ivan Butković iz Pulja, ki je uničil sliki kralja Aleksandra in Petra v prostorih Orjune.

Danes veliki monumentalni film
„Colibri“
z OSSI OSWALDA in BRUNNO KASTNER
Predstave ob 1/2 5., 1/2 8. in 9. uri.
Kino „Ljubljanski dvor“
5805a

Redovnikova
ljubavna skrivnost
Svedski, ruski in nemški igralci
Krasni naravni posnetki iz romantične Španske — Izvanredna režija — Vse drugo Vam pove film sam. — Predstave ob 1/2 4., 5., 1/2 7., 1/2 9.
3. in 4. novembra
V sredo dne 5. novembra zaradi koncerta g. Lovšetove samo ob 1/2 4. in 5.
Prednaznanilo:
Konrad Veidt — Erna Morena — Hans Marr — Xenia Desin — Johannes Riemann — Grette Reinwald — Erich Kaiser-Titz .....
6. novembra
Elitni
Kino Matica

Dopisi

PREDOSLJE. Že večkrat so se čule pritožbe o neverjetni podivjanosti tukajšnje mladine. Preteklo nedeljo popoldne se je pa dogodil slučaj, ki kaže, da mladina ne pozna niti do mrtvih nikake pietete. Drugod zahaja ljudstvo spoštljivo in boječe na svoja pokopališča, kjer tiho šepeče, da ne bi motilo zadnjega sna svojih dragih. Tu pri nas pa pretep sredi pokopališča, otroci in psi se podijo po grobeh ter kradejo in razmetavajo in zdi se, da je pokopališče ob Vseh svetih spremenjeno v pravo zabavišče. In neverjetno je, da celo stari ljudje to mirno gledajo. Dolžnost občine je, da napravi tem rokovnjaštvom enkrat konec in postavi tista dva dneva odločnega čuvaja, ako tega ne zmore cerkovnik, ki je v prvi vrsti poklican, da vzdržuje red na pokopališču.

BREŽICE. Krajevna organizacija JDS si je z rednimi sestanki začrtala novo pot. Oživeti hoče društveno življenje v Brežicah in delovati za združenje vseh naprednih sil. Dne 29. oktobra prirejeni sestanek je pokazal, da je tako delo v Brežicah mogoče, treba je le malo več dobre volje. Prihodnji sestanek se vrši — ako bo lepo vreme — dne 5. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni Iv. Volčanjška na kolodvoru, v deževnem vremenu pa v gostilni L. Štirn v Brežicah. Vabimo ponovno vse pristaše naprednih organizacij — delajmo skupno, pošteno in odkrito in napredek ne bo izostal. — Na tukajšnjem starem pokopališču počiva pisatelj dr. Radoslav Razlag. Grob, ki je bil dolga leta popolnoma zapuščen, je bil letos lepo okrašen, kar je predvsem zasluga g. Lichtenekerja, ki je priredil v to svrho zbirko. Pevsko društvo je zapelo dne 2. t. m. po dve žalostinki na starem in novem pokopališču. Na starem ni razen na dr. Razlagovem grobu gorela nobena sveča.

ŠMARJE PRI JELŠAH. Dne 29. oktobra se je vršila v Šmarju poroka gdč. Silve Gradtove, hčerke tuk. posestnika mesarja in gostilničarja z g. Grasellijem posestnikom in trgovcem v Slivnici pri Celju. Ker je bila nevesta vneta Sokolica in članica pevskega društva, ji je pevski zbor na predvečer poroke priredil podoknico. Sokoli pa so v sredi trga postavili lep slavolok, zaprli svatom s primernim pozdravnim nagovorom brata Stupica pri odhodu k poroki pot, češ da svoje članice ne pustijo kar kratkomalo odpeljati ter so zahtevali od ženina visoko odkupnino. Pogajanja je vodil naš dični brat Jerše, oblečen v gorenjsko narodno nošo. Ženin je moral hočeš nočeš nevesto odkupiti ter je po daljšem pogajanju daroval za Sokola 2000 Din, za Ciril - Metodovo družbo pa še posebej 100 Din. Storil je to radevolje, rekoč, da je nevesta že itak poceni. Nato so Sokoli odprli cestno zaporo in svatje so se odpeljali v cerkev. Poročni obred je opravil g. prof. Vreže iz Maribora. — Zahvaljujoč se g. ženinu za velikodušno darilo, želi šmarski Sokol novoporočencema mnogo sreče in zadovoljnosti ter jima kliče prisrčni «Zdravo!»

Kino

Les Héritiers de l' oncle James. Francoski film, ki je pod naslovom «Clo-clo» prišel tudi k nam v Ljubljano. Priznati moramo, da nam je bil film všeč, čeprav nas vobče francoski filmi ne zadovolje. (Morda je kriva temu uprava naših kinematografov, ki si ne znajo pridobiti boljših filmov. Treba je namreč tudi pri nas že računati s precej razvitim okusom naših kinoposetnikov, ki jim je že skoraj najboljše komaj dovolj dobro.) Vsebina je prav čedna, igralci dobri, zlasti mlada opica Koko, ki vzbuja smeh, prihajajoč od srca. Scenerija prijetna, slike dovršene. Skratka, film, kakršnih bi si želeli še več.

„Jutrov“ roman
LUCIFER
katerega skozinskoz napeta vsebina, prepletena z fantastičnimi zapetljaji od začetka do konca, ki prinašajo navdušenemu čitatelju z interesantnim razmotavanjem vsak hip presenečenja, ki mu že sledi razočaranje in konsternacija in zopet presenečenje tako, da so čitatelji nestrpno pričakovali vsako nadaljevanje romana, je izšel in se dobiva pri upravi „Jutra“ v Ljubljani.
Vsi, ki so ga čitali in oni, ki niso imeli te prilike naj si ga takoj naroče za svoje domače knjižnice.
Bolj zabavati Vas ne more nobena knjiga!
Vezana stane Din 55. Broširana pa Din 45

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Torek, 4.: Zaprto.
Sreda, 5.: «Zora, dan, noč» (premijera). Izven.
Četrtek, 6.: Zaprto.
Petek, 7.: «Firma P. B.». E.
Sobota, 8.: «Šestero oseb išče avtorja.» A.

Ljubljanska opera.

Torek, 4.: «Pikova dama». Gostuje tenorist g. Mario Šimenc. F.
Sreda, 5.: Zaprto.
Četrtek, 6.: «Pikova dama». Gostuje tenorist g. Mario Šimenc. D
Petek, 7.: «Majska noč». B.
Sobota, 8.: «Rusalka» C.

Mariborsko gledališče.

Torek, 4.: «Otroci». B.
Sreda, 5.: «Pohujšanje v dolini šentflorjanski.» D.
Četrtek, 6.: «Liliom». C.

Ljubljanska drama. Premijera Nicodemijeve ljubezenske zgodbe «Zora, dan, noč» se vrši v sredo 6. t. m. Komedija ima tri dejanja, glavni vlogi sta v rokah gospe Šaričeve (Ana) in g. Kralja (Mario). Igra je polna najnežnejših pa tudi močnih občutkov in je dosegla še na vsakem odru velik uspeh. Varšavski Teatr Mály jo je igral že stopetintridesetkrat. Režijo vodi g. Osipovič. Deloma novo scenerijo je naslikal g. Skrušny.

Tenorist Marij Šimenc gostuje danes, v torek, v ljubljanski operi, in sicer v vlogi Hermana v operi Pikova dama. Brezdvomno bo občinstvo iskreno pozdravilo odličnega pevca, ko nastopi zopet na našem odru Gospod Šimenc bo odpel vse predstave Pikove dame v abonmaju.

Koncert ge. Pavle Lovšetove se vrši jutri v sredo, 5. t. m. ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani na Kongresnem trgu. Spored koncerta je sledeči: 1.) Rimski-Korzakov: Nimfa, Grečaninov: Solze, Gliere: Moj dan. Poje ga. Ivanka Ribičeva. 2.) Kjuj: Solzila se je skala, Gliere: Rusalka, O. ne vpletaj rož, Zbudi se. 3.) Grečaninov: Uspavanka, Musogorski: V kotu, Večerne molitve iz ciklusa «Iz otročje sobe, Musogorski· Hopak. 2., 3. in 4. točko poje ga. Pavla Lovšetova. — Vstopnice za koncert v predprodaji v Matični knjigarni. Cene sedežem od 18 do 8 dinarjev, stojišča 3 Din.

«Hamlet» v ljubljanski drami. V soboto, 1. t. m., so igrali v ljubljanski drami «Hamleta». Ta predstava je pokazala v primeri z dosedanjimi uprizoritvami razveseljiv napredek. Igralo se je z navdušenjem in s temu primernim uspehom. Naslovna vloga je bila — kakor zadnja leta vedno — poverjena g. Rogozu, ki je zopet v polni meri gledalcem pokazal svoje zmožnosti. Njegova kreacija je žela priznanje. Tudi g. Skrbinšek se je izkazal kot kralj. Bil je to nesporno eden njegovih najboljših in najzmernejših nastopov v «Hamletu». Dostojanstveno, do zadnje podrobnosti izdelano kraljico je postavila na oder ga. Marija Vera. Kakor vedno dober je bil svojevrsten Polonij g. Lipaha. Novo vlogo je imel g. Levar, ki je prvič nastopil kot Fortinbras. Njegov prizor na danski ravani je bil prav dober, zato pa je bila šibkejša zaključna scena, ko prikoraka s svojimi vojščaki na oder Duha Hamletovega očeta je predstavljal g. Gregorin. Igralo se je v prvi polovici tragedije z vervo, po pavzi pa se je poznalo, da je igralce predstava že izčrpala. —o.

Zgodovina slovanskih umetnosti. V zbornici ljubljanske univerze je sinoči predaval iz cikla «Zgodovina slovanskih umetnosti» m-ns. g. Steska o slovenskem kiparstvu v 18. stoletju. Dvorana je bila nabito polna in je z veliko pozornostjo sledila zanimivim izvajanjem marljivega predavatelja. Prihodnje predavanje v tem ciklu v pondeljek ob 18.

Iz beograjskega gledališča. Repertoar beograjskega Narodnega gledališča obsega za tekoči teden sledeče komade: Svatbeni marš, Židovka, v četrtek, 6. novembra proslava Branislava Nušića, v petek Wagnerjev «Leteči Holandec», v nedeljo pa Shakespearjev «Othello».

Nov načelnik umetnostnega oddelka v prosvetnem ministrstvu. Ker novoimenovani načelnik umetnostnega oddelka v prosvetnem ministrstvu g. Branko Šenoa iz Zagreba ni nastopil svojega mesta, je prosvetni minister poveril vodstvo imenovanega referata g. Milanu Dimoviću, ki je že zasedel svoje mesto.

Umetnostni štipendisti prosvetnega ministrstva v Beogradu. Koncem prošlega tedna je minister prosvete v Beogradu določil gojence za glasbo, petje, slikarstvo in kiparstvo, ki se pošljejo na državne stroške na študij v tujino. Imena štipendistov še niso objavljena.

Ibsen v splitskem gledališču. — V splitski drami so imeli v soboto premijero Ibsenove «Nore» z Rusinjo go. Mansvjetovo v naslovni vlogi in z g. Jovanovićem v glavni moški vlogi advokata Helmerja.

Kriza sarajevskega gledališča začasno omiljena. Beograjsko ministrstvo za prosveto je sklenilo uvaževati prošnjo upravnika sarajevskega gledališča glede potrošbe subvencije za naslednje mesece. S tem je finančna kriza sarajevske drame začasno omiljena, odpravljena pa seveda še ni.

Razstavo slikarjev Vidovića in Uvodića v Sarajevu je doslej posetilo nad dva tisoč oseb. O lepem številu prodanih del teh umetnikov smo že poročali.

Dve revolucijonarni drami na moskovskem odru. V tekoči sezoni se bosta igrali na moskovskem odru dve dramski noviteti. Prvo delo je napisal režiser in pisatelj I. S. Platon in se imenuje «Grehi časa». Dejanje se odigrava l. 1920. deloma v Moskvi, deloma na fronti. Njena tendenca je prilično ostra in kaže, da je sedanji zločinec produkt družabnega in kapitalističnega sistema. Druga drama ima naslov «Na levo» in se dogaja na palubi neke ladje, ki plava iz Anglije v Ameriko. Med potniki se nahaja ruski deček, sin nekega grofa, ki potuje v novi svet z namenom, da začne tam propovedovati komunizem. Ladja, s katero potuje, je bila nekoč ruska last, protirevolucijonarji pa so jo prodali tujcem. Posadka je sestavljena iz Rusov, katere deček navduši za idejo upora. Na ladji nastane buna, mornarji odstranijo kapitana in pravzamejo vodstvo na brodu sami. Potem obrnejo smer in se peljejo mesto v Ameriko nazaj v Rusijo. Drami imata torej močno tendenco, toda dejanje je v obeh tako krepko, da jim ni mogoče odrekati umetniške vrednosti.

Tenorist Pattiera v Pragi. V soboto dne 8. novembra bo v Pragi koncertiral znani tenorist, naš dalmatinski rojak Tino Pattiera. Pevec se pravkar nahaja na začetku svojih letošnjih opernih in koncertnih gostovanj po Srednji Evropi.

Domače vesti

KAJ SI DANES UPAJO V IMENU KULTURE.

G. Fran Erjavec priobčuje v «Slovencu» nekaj literarne zapuščine Josipine Turnograjske (dr. Tomanove), ob 70-letnici njene smrti, in sicer s temle uvodom:

«Kakor se stopetindvajsetletnice Prešernove smrti razen H. Wendla ni spomnil menda nihče, tako je šla popolnoma neopaženo mimo nas tudi sedemdeseta obletnica smrti nadarjene naše pesnice in pisateljice ter do najnovejše dobe edine slovenske komponistke Josipine Urbančičeve-Turnograjske. In vendar bi ta nenavadno nadarjena, izredno pridna in v vsakem pogledu velesimpatična mladenka zaslužila vsaj ob tej priliki nekoliko dostojnejšega spomina, nego ga ji je zmašil pred par leti v svoji neužitni mešanica resnice in nevednosti, točnosti in praznega besedičenja — dr. Ivan Lah.»

Brihtni ta odstavek naj bi torej bil klerikalna revanža proti Lahovemu podlistku «Tudi po desetih letih.»

Ni treba, da bi šel iskat v knjižnico k Grafenauerju niti drugim, ni treba vprašati niti profesorja niti študenta. V vsakem sokolskem koledarčku najdeš na novo potrjno, kar ve že vsak šolarček, da se je namreč France Prešerin rodil 3. decembra 1800., umrl pa je 8. februarja 1849. Sedemdesetinpetletnico smrti n. pr. je «Jutro» še pred nedavnim proslavilo s posebno Prešernovo prilogo. France Erjavec te omembe seveda v «Slovencu» ni našel. Pa ako bog da i sreća junačka, bo tudi ob stodvajsetinpetletnici Prešernovega rojstva vedelo «Jutro» kaj povedati, — ampak **še le prihodnje** leto. Dotlej bo tudi g. Hermann Wendel morda še kaj napisal, pa ne po Erjavčevo, in gotovo kaj boljšega, kakor je Erjavčeva **«stopetindvajsetletnica Prešernove smrti.»**

Kulturni zgodovinar France Erjavec kajpak poreče, da se je zmotil. Samo se može večkrat nekoliko zmoti. Tudi o Slovencih je «napisal» (napisal!) kup popirja, v knjigo povezan. S tem zmašilom smo se šli blamirat še med Čehe; in pa med Srbijance, seveda. K sreči le v Protićevega «Radikala».

Ta le France Erjavec pa ima dovolj drznosti, da o dr. Ivanu Lahu napiše, kakor zgoraj citiramo. O ti kulturna zgodovina ti!

Pa tudi to je znamenje naše dobe. Erjavci imajo danes veliko besedo.

M. A. C.

*

* **Imenovanje v diplomatski službi.** Za poslaniška tajnika sta imenovana: Dragotin **Kulmer**, doslej v ministrstvu vnanjih zadev, pri našem poslaništvu v Vatikanu in Josip **Bernot** pri našem poslaništvu na Dunaju na dosedanjem službenem mestu.

* **Kemijski inženjerski izpit** sta položila 25. oktobra na ljubljanski univerzi s prav dobrim uspehom gg. Janko **Kavčič** in Engelbert **Hribernik**, oba iz Ljubljane. Čestitamo!

* **Carinska revizija na Rakeku.** Na intervencijo zagrebške Trgovske in obrtne zbornice je finančno ministrstvo naročilo carinskemu uradu v Rakeku, da tudi v brzovlakih 9 in 10 vrši revizijo v vagonih. Naredba je v prid medsebojnemu prometu med Jugoslavijo in Italijo.

* **Smrtna kosa.** V nedeljo 2. t. m. je umrl v Borovnici veleposestnik in trgovec g. Ivan **Majaron** v starosti 74 let. Pokojnik je bil dolga leta borovniški župan, jako sposoben in umen gospodar. Kot navdušen narodnjak je aktivno sodeloval pri vseh domačih narodnih društvih. Bil je soustanovnik in upravni odbornik Kmetske posojilnice na Vrhniki in velik dobrotnik Sokola in Bralnega društva v Borovnici. Za zgradbo Sokolskega doma je podaril stavbeni prostor in tudi mnogo drugega materijala. Pogreb bo danes, ob 4. popoldne, na farno pokopališče v Borovnici. Bodi vrlemu možu in iskrenemu rodoljubu ohranjen časten spomin, težko prizadetim pa naše iskreno sožalje! — V Št. Vidu je umrl včeraj zjutraj v visoki starosti 80 let ugledni in znani trgovec in posestnik Vinko **Slivnik**. Pogreb bo jutri v sredo, dopoldne ob 9. na farno pokopališče v St. Vidu. — V starosti 58 let je preminula včeraj v Ljubljani ga. Elizabeta **Modrijan**, roj. Fabijan, soproga davčnega upravitelja v p. Njen pogreb bo jutri, v sredo ob 3. popoldne s Poljanske ceste 6 k Sv. Križu. Preostalim naše sožalje!

* **Smrt škofa Langa.** Minulo soboto je v Zagrebu umrl škof dr. Josip Lang v 67. letu starosti. Bolehal je že več let na sklerozi srca. Mrtvaški oder je postavljen v hišni kapelici v nadškofijskem dvorcu, pogreb pa se vrši danes dopoldne.

* **Kip dr. Pavla Turnerja.** V Celju se je zadnje dni mudil znani naš akademični kipar Fran Berneker. Prišel je s Pohorja, kjer je bil dalje časa zaposlen pri dovršitvi doprsnega kipa pokojnega dr. Pavla Turnerja. Kip je sedaj dovršen in predstavlja mojstrsko izklesano markantno glavo velikega narodnega borca. Kip je iz belega izkristaliziranega marmorja s Pohorja, pokojnikove ožje domovine. Uspeli umotvor je posvečen kiparjevemu dobrotniku dr. Turnerju, ki pa je umrl, predno je bil kip dovršen.

* **Zavarovanje delavcev.** Ministrstvo za socijalno oskrbo je odredilo, ustrezajoč zahtevi vseh delavskih zbornic, da se zakon o zavarovanju delavcev — počenši s 6. novembrom — razširi na vse delavce in da se 5 odst. doklada odbije od zavarovane mezde v svrho vzdrževanja delavskih zbornic. To doklado bodo plačevali tudi železničarji in rudarji, delodajalci pa ne.

* **Nove dinarske novčanice.** Po vesteh iz Beograda bo finančno ministrstvo dalo izdelati za trideset milijonov dinarjev novih dinarskih bankovcev, ki bodo zamenjali stare obrabljene in poškodovane.

* **Novi upravnik poštno-brzojavne šole.** Za upravnika poštno-brzojavne šole v Beogradu je imenovan Dragotin Dimitrijević, generalni ravnatelj ministrstva pošte in brzojava.

* **Iz poštne službe.** Upraviteljstvo poštnega urada v Gornjem gradu v Savinjski dolini je stalno podeljeno poštarici Marici Škofljekovi.

* **Udruženje upokojenih sodnih uradnikov iz Slovenije** je izročilo te dni predsedništvu ministrskega sveta in finančnemu ministrstvu spomenico, v kateri prosi, naj se v najkrajšem času reši vprašanje izplačila dodatkov. Kakor javljajo iz Beograda, so tekom zadnjih tednov tudi druga udruženja poslala podobne spomenice finančnemu ministrstvu.

* **Novi gradbeni ravnatelj v Ljubljani.** Gradbeni svetnik g. Matija Krajec je imenovan za gradbenega ravnatelja v Ljubljani. Dosedanji vodja tega urada gospod Jaroslav Hanuš je nastopil daljši dopust in stopi potem v trajni pokoj.

* **Lep uspeh slovenskih arhitektov.** — Ocenjevalno razsodišče o načrtih za novo palačo osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je na svoji zaključni seji priznalo sledeče nagrade: prvo z znesku 60.000 Din arhitektu Rudolfu Lubinskemu, drugo v znesku 40.000 Din inženjerjema Lavrenčiču in Jenku v Ljubljani, tretje v znesku 30.000 Din pa arhitektoma Radu Kregarju in Vladimirju Šubiču, profesorju na tehnični srednji šoli v Ljubljani. Obenem je bil sprejet predlog, da se izdelava definitivnega **načrta** poveri arhitektu R. Lubinskemu.

* **Krajevna organizacija JDS. v Mostah** vabi vse svoje člane, somišljenike in prijatelje na občni zbor, ki se vrši danes, dne 4. novembra ob pol osmih zvečer pri Prušniku v Vodmatu. — Odbor.

* **Zahvala.** Vsem, ki so pripomogli, da se je počastil spomin naših padlih tovarišev, iskrena hvala. V prvi vrsti pa naj velja naša zahvala g. generalu Stojanoviću za vsestransko, krepko zaslombo in dejansko pomoč. Prepričani smo, da nas bo g. divizionar s plemenito besedo in nasveti še nadalje podpiral, ko bo šlo za končno ureditev vojnih pokopališč po Sloveniji. Istotako mestni občini ljubljanski z dr. Peričem na čelu za denarno pomoč in olepšavo grobov. Tvrdkam Bajt in Korsika za darovane vence, šopke, trakove in drugo v imenu padlih tovarišev Bog plati! Nad vse častno so nam stali na strani šolska oblast, naša deca in vojaki bolničarske in neboraške čete, ki so pod vodstvom g. poročnika Hvale neumorno, požrtvovalno dva meseca in pol čistili, znažili in urejevali nad vse zanemarjene vojne grobove. — Vsem preiskrena zahvala! — Odbor zveze vojakov iz svetovne vojne.

* **«Jugoslovenski klub» v Argentiniji.** Jugoslovenska kolonija v Rosariju šteje več tisoč ljudi ter je ne samo po številu, nego tudi po ekonomski moči najmočnejša slovenska kolonija v Argentiniji. Po inicijativi v Buenos Airesu izhajajočega glasila Jugoslovenske narodne obrane, «Jadrana», se je v Rosariju osnoval «Jugoslovenski klub» kot strogo društvena institucija, ki že z imenom samim odpira svoja vrata tako Hrvatu, kakor tudi Slovencu in Srbu. Svrha tega kluba je, da se naši rojaki v tujini ne odtuje in da vsak posameznik čuti, da v dalnjem svetu ni osamljen.

* **Smrt naših rojakov v tujini.** Kakor javlja «Amerikanski Slovenec», je dne 20. septembra umrl v Olpe, v državi Kansas severoameriške Unije, slovenski farmar Miha **Šterbenc** v visoki starosti 85 let. Rojen je bil v Starem trgu na Dolenjskem. V Ameriko je prišel leta 1881. ter se naselil v Olpe, kjer se je lotil farmarskega dela. Bil je premožen mož. Vsi njegovi potomci, katerih je 107, govore izvrstno slovenščino. — V Cumberlandu v Severni Ameriki je umrl 1. oktobra gospod Anton **Korenčan**, rodom z Vrhnike, v starosti 63 let, v Lakeside-bolnici v Clevelandu pa Marija **Dolenc**, stara 50 let. Rodom je bila iz Radovljice.

* **Smrt na ladji.** Ko je predvčerajšnjim zjutraj potniška ladja «Aleksander» odplula iz Beograda proti Zabrežju, je nastala na ladji velika vznemirjenost, ker je neki potnik nagloma umrl na ladji. Ladja se je ustavila in je bila poklicana policija. Ugotovilo se je, da je umrli beograjski trgovec Danilo Ilić, ki je izdihnil vsled srčne kapi.

* **Smrtna nesreča.** Včeraj so vozili v Šmartno pri Litiji zvonove za neko podružnično cerkev. Kakor običajno, so domači fantje proslavljali ta dogodek s streljanjem iz možnarjev. Na doslej nepojasnjen način je pri tem eksplodiral neki možnar, ki je par fantov ranil, 20 letnega Franca Preglja, posestnikovega sina-edinca iz Gradišča pri Litiji, pa ubil.

* **Graščinski lovec v potoku.** Na Zg. Polskavi pri Pragerskem stoji ob pohorskem potoku Polskava stari grad, kjer prebiva nad 80 let stara baronica Postl. Živi še čisto v duhu starih patrijarhaličnih časov in tako tudi v njeno sobo ni smel prihajati nihče drugi, kot njen sedaj že 75 let stari lovec, ki je služil pri tej graščini že celo svoje življenje. Minuli petek zvečer pa je lovec žalostno končal. Do 20. ure zvečer je še pil v gostilni, potem pa se je napotil domov proti graščini. Ker pa je bil malo vinjen, je najbrže zgrešil brv čez potok pri graščini in padel z glavo v vodo, ki je sicer majhna, a ima ravno pri graščini tolmun, v katerem se je lovec utopil. Njegova smrt je tem tragičnejša, kjer se je ravno v istem potoku utopilo že več graščinskih uslužbencev.

* **Bukev ga je ubila.** Iz Ambrusa nam pišejo: Dne 30. oktobra je pri napravljanju drv tu smrtno ponesrečil posestnikov sin Ignacij Pesko. Nanj je namreč padla podsekana bukev in ga podrla na tla. Nesrečnež je dobil pri tem tako težke notranje poškodbe, da je kmalu izdihnil. Pokojnik je bil jako priden in dober mladenič.

* **Smrtna nesreča.** V mariborskem sanatoriju je umrl g. Miha **Vollmeier**, veleposestnik in župan v Rdečem bregu pri Breznu, v starosti 40 let. Ko se je Vollmeier v noči 30. avgusta iz Brezna vozil domov, je v temi stopil z voza in prišel na rob ceste v Lenarčičev kamnolom; pri tem je padel v globok potok Velko in si zlomil hrbtenico. Po večmesečnih mukah je Vollmeier sedaj podlegel težki poškodbi. Pokojnik, po celi Dravski dolini priljubljen, je bil plemenit mož, zaveden naprednjak in se je kot član demokratske stranke živahno udeleževal političnega življenja. Blag mu spomin!

* **Smrt morskega potapljača.** Eden najboljših potapljačev v šibeniškem primorju je bil Tomo Curavić iz Krapnja, mlad človek, star šele 25 let. Utonil je pri Korčuli vsled nenadne poškodbe potapljaškega aparata.

Jackie Coogan pride v Elitni Kino Matica

* **Ne zamudite ugodne prilike!** Vsled opustitve trgovine velika prodaja vsega manufakturnega blaga, sukna, angleških šifonov, platna za rjuhe po vsakih sprejemljivih cenah pri Josipu Bedraču, Aleksandrova 12. Posebno velika izbira v angleških šifonih, modnem blagu za kostume in krila. Za državne in privatne uradnike posebno ugodna nakupna prilika. 2274

Iz Ljubljane

u— **Društvo državnih pisarniških uradnikov v Ljubljani** ima dne 16. novembra 1924. v salonu gostilne «Leon» v Kolodvorski ulici svoj izredni občni zbor z dnevnim redom: Volitev predsednika, manjkajočih odbornikov in njihovih namestnikov. Pričetek ob 9. uri dopoldne.

u— **Srednješolska napredna organizacija «Preporod»** se zahvaljuje vsem cenjenim darovalcem, ki so vsaj nekoliko pripomogli k okrasitvi grobov naših velikih mož. Za okrasitev grobov so darovali sledeči zavodi in tvrdke: Ljubljanska kreditna banka 250 Din, Trgovska banka 200 Din, Obrtna banka 100 Din, tvrdki **Maček** in Peter Kozina & Co. po 30 Din.

u— **Tovariški sestanek rezervnih oficirjev,** včlanjenih pri ljubljanskem pododboru Udruženja rezervnih oficira i ratnika se vrši nepreklicno dne 5. nov., v sredo ob 20. uri v salonu hotela Lloyd. Udeležba obvezna, ker se bodo razdelile legitimacije in znaki po ceni 20 Din. — Predsednik.

u— **Društvo najemnikov za Slovenijo** opozarja, da se vrši prihodnja odborova seja jutri v sredo ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma.

u— **Triglavani!** Udeležite se polnoštevilno društvenega sestanka v četrtek 6. novembra ob 20. uri pri «Novem Svetu»! Važen dnevni red! 3011

u— **Ljubljanski skavti!** Redni stegov sestanek se vrši v torek dne 4. t. m. ob 17. uri v društveni sobi. Udeležba obvezna za vse odseke. — Stegovodja: Mogočni hrast. 3012

u— **Gledališkim abonentom.** Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani poziva vse abonente, da vplačajo do dne 8. novembra zapadle obroke abonmaja.

Dr. Oetker-jev vanilin sladkor

Dobiva se povsod ali pa pri **Josipu Reichu v Mariboru** 9018a II

Neprekosljivi so le EXCELLA šivalni stroji. Nedosežni v konstrukciji in materijalu. Izredno nizke cene. 1953a

Oglejte si jih pred nakupom!

J. GOREC, Ljubljana (palača Ljublj. kred. banke).

Vsem, 1885-a **ki hočejo dobro kavo piti, priporočamo izvrstno našo pravo domačo Kolinsko cikorijo.**

u— **Gospodarsko in izobraževalno društvo** otvori v nedeljo popoldne dne 9. t. m. plesne vaje v salonu pri «Mraku» na Rimski cesti. Prijave se sprejemajo v knjižnici Pred igriščem dnevno od 5. do 7. ure pop. — Odbor. 3010

u— **Emona - Bar.** Otvoritveni program zimske sezone: Jossete Prince — Ninon and Stelio — Ruski balet Landskoj - Renée, hrvatska subreta — Razposajeni Gjuro — Svira Pertelič duo. — Original Jazz - band. — Pričetek programa ob 24. uri. 3005

u— **Osmodil se je.** Pred kratkim je odšel mesarski pomočnik Ludovik Pust iz Ljubljane v svet s trebuhom za kruhom in dobil službo na Sušaku pri mesarju Jožefu Dominisu. V nedeljo pa je bila ljubljanska policijska direkcija telegrafičnim potom obveščena, da je ta Pust pobegnil od svojega gospodarja, ko ga je preje oškodoval za nič manj kot 40.000 Din. Na policiji so pričeli takoj s poizvedovanjem za navihancem in res ga je že v pondeljek dopoldne zalotil detektiv v gostilni pri «Zlati ribi» v Stritarjevi ulici ter ga aretiral.

u— **Policijske prijave.** Od nedelje na pondeljek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 3 tatvine, 1 sum tatvine, 1 prestopek pijanosti, 2 prestopka nedostojnega vedenja, 1 kaljenje nočnega miru, 1 prestopek kršenja avtopredpisov, 1 nagla vožnja, 1 prestopek nezadostnega razsvetljenja ulice, 1 prekoračenje policijske ure in 1 prestopek kajenja v kinematografu. Aretacij je bilo šest in sicer: 2 radi suma tatvine, 1 radi postopanja in prepovedanega povratka, 2 radi beračenja in 1 radi prestopka pijanosti.

u— **Poskušen vlom.** V noči na 30. t. m. je poskušal neznan vlomilec priti v kuhinjo železniškega mizarja Alojzija Pritekla na Poljski cesti št. 1. Delal je z veliko vnemo na steklenih vratih in poskušal z nožem izdolbsti kit, da bi na ta način odstranil šipo. Okrog tričetrt na eno ponoči pa je zbudil ropot, ki ga je povzročil vlomilec, ženo mizarja. Poklicala je svojega moža in ga opozorila. Tat se je njunih korakov tako prestrašil, da jo je brzo popihal in pustil celo svojo vlomilsko orodje pred vrati.

u— **Priliko je izrabila.** Marija Žagarjeva, stanujoča v Hilšerjevi ulici 7 je naznanila policiji, da ji je v nedeljo njena služkinja, 18-letna Marija Perušič, ko se je ona nahajala z družino na pokopališču, ukradla dve platneni rjuhi, srajco, spodnje krilo in hlače ter nato pobegnila. Nepoštena služkinja je napravila svoji gospodinji okrog 500 Din škode.

Plesalko

(Eintänzerin) družabnih modernih plesov, kot asistentinjo na prvovrstno plesno šolo v Zagrebu išče **Vlček**, Ljubljana, Sodna ul. 5/I. 5808a

Iz Maribora

a— **Delovanje JČL v Mariboru.** V soboto dne 15. novembra ima JČL v Mariboru predavanje dr. Mesesnela o češki umetnosti. Predavanje bo v mali dvorani Narodnega doma. V decembru priredi liga Žižkovo proslavo s predavanjem univerzitetnega profesorja Buriana v restavraciji Narodnega doma. Predavanje je združeno z zabavnim večerom. V januarju pa bo o priliki občnega zbora lige predaval profesor Kozak iz Ljubljane o češki moderni literaturi. Po novem letu bo imela mariborska ljudska univerza cel ciklus predavanj o Čehih s skioptičnimi slikami. Tudi predavanje dr. Mesesnela o češki umetnosti spremljajo skioptične slike.

a— **Naroden uradnik.** Te dni je bil upokojen pri okrožnem sodišču izvršilni uradnik g. Ivan Jug, ki je v visoki starosti dopolnil 45 let državne službe. Ob upokojitvi je dobil za svoje vestno službovanje posebno pohvalo ministrstva pravde. G. Jug je eden onih redkih nižjih sodnih uradnikov, ki ni nikdar zatajeval svoje narodnosti ter tudi pod najhujšimi nemško - nacionalnimi erami na mariborskem sodišču ni klonil. Radi svoje uslužne prijaznosti je užival splošen ugled in spoštovanje pri sodišču kot tudi pri ljudstvu. Med vojno je izgubil ženo in sina oficirja na ruski fronti, kljub temu pa je še čez službena leta «vlekel» naprej. Želimo mu tem prijetnejši počitek sedaj, svojim tovarišem pa ostane v trajnem spominu kot vzoren uradnik in jeklen značaj stare slovenske korenine.

Pecivn iprašek in Vanilin sladkor. 1989

a— **Prisrčen sprejem «Ljubljanskega Zvona» v Mariboru.** Z včerajšnjim popoldanskim vlakom je prispel iz Ljubljane na koncert v Maribor pevski zbor Ljubljanskega Zvona pod vodstvom svojega pevovodje g. Prelovca. Na kolodvoru je pričakovalo Ljubljančane precej občinstva, ki je goste prisrčno pozdravilo. Predsednik pevskega zbora Glasbene Matice, g. Arnuš, je goste iskreno pozdravil, istotako za mariborsko Zvezo pevskih društev ravnatelj g. Deu tela, za nacionaliste pa g. Zorko. Zahvalil se je g. Prelovec, nakar so se gostje podali v mesto, da zvečer koncertirajo v Götzovi dvorani.

a— **Samomor.** V Mariboru se je v soboto dne 1. t. m. zastrupil reducirani bančni uradnik Jože Antensteiner. Prišel je zvečer k hišnici v Meljski cesti 11. Ko je hišnica za nekaj trenutkov stopila iz svoje sobe, je Antensteiner naglo zaprl vrata za seboj. Ko se je čez nekaj trenutkov vrnila, ni mogla v sobo. Videla pa je skozi okno ležati Antensteinerja negibno na njegovi postelji. Vdrla je v sobo in ga našla mrtvega. Rajnki je med tem izpil neki strup, ki mu je takoj podlegel.

a— **Na dvokolesu okoli sveta.** Iz Maribora nam poročajo, da so včeraj okoli 15. prispeli preko Št. Ilja v Maribor na potovanju okoli sveta trije Čehi, postavni mladi fantje. Vozijo se na rdeče prepleskanem dvokolesu, ki ima tri sedeže in trojni pogon. Na kolesu imajo spredaj in zadaj pločevinaste skrinjice s potnimi potrebščinami in napisi v šestih jezikih «Okoli sveta». To je tudi poleg malih nahrbtnikov njihova edina prtljaga. Ko so si ogledali mariborsko carinarnico, so takoj oddrčali po Tržaški cesti naprej proti jugu.

Iz Primorja

p— **Smrtna kosa.** V Biljah je dne 31. oktobra umrla Ivana Nemec, rojena Zavnik, stara 77 let. — V Trstu je sklenil svojega življenja pravdo **Josip Lavrenčič**. N. v m. p.!

p— **Popravek.** Pred tedni smo prinesli poročilo o smrti posestnika Grmka iz Avberja pri Sežani. Poročilu je bila dostavljena opazka, da je bil pokojnik oče slovenskega fašistovskega župana g. A. Grmka. Kakor nam sedaj poročajo, je bil ta očitek na naslov g. Alfonza Grmka, posestnika in župana v Avberju neupravičen, kar s tem popravljamo.

p— **Promocija.** Za doktorja prava je promoviral na vseučilišču v Padovi gosp. Josip Gruden iz Nabrežine pri Trstu. Naše iskrene čestitke!

p— **Poroka zavednega rojaka.** V Njivicah pri Kojskem se je poročil slovenski prosvetni delavec g. Josip Štekar z gdč. Margerito Jakin. Bilo srečno!

IZJAVA.

Podpisani preklicujem in obžalujem vse, kar sem o g. Antonu Maverju dne 12. oktobra t. l. v njegovi gostilni žaljivega govoril.

Ljubljana, 30. oktobra 1924.

3004 **R. Kobald.**

PREKLIC.

Preklicujem vse, kar sem govoril o zakonih: Jožef in Marija Kovačič, Karl in Marija Divjak ter Jožef in Greti Pirnat. Imenovani so mi osebno neznani in sem pomotoma zamenjal osebe, kar s tem popravljam.

3007 **Dolfe Držaj.**

? Ali ste že poslali naročnino za „Jutro" ?

†

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da nam je preminula, previdena s sv. zakramenti, naša predobra soproga oziroma mamica, gospa

Elizabeta Modrijan

roj. Fabjan

soproga davčnega upravitelja v. p.

Pogreb rajnke bo iz hiše žalosti, Poljanska cesta št. 6, v sredo dne 5. novembra 1924 ob 3. uri popoldne.

Ljubljana, dne 3. novembra 1924.

Žalujoči: **Franc Modrijan**, soprog; **Fran, Danilo, Boris,** sinovi; **Betka,** hči.

Iz življenja in sveta

Italijanska zračna parada

V četrtek dopoldne je rimskim fašistom bilo srce ponosa nad svojo veličino, ko so videli nad seboj v zraku več sto letal. Povodom proslave obletnice pohoda na Rim in zapriseženja fašistovske milice, so se po vsej Italiji vršile velikanske slovesnosti. Fašizem kaže na zunaj svojo moč, in v to svrho mu je dobrodošlo vsako sredstvo.

Italijani se sploh radi ponašajo s svojim zračnim brodovjem, ki je, to se mora priznati, zadnja leta postalo silno močno. Ob isti proslavi se je lani dvignilo v zrak okrog 200 letal, letos pa 700. Prvotno so se čuli glasovi, da je treba štediti z bencinom in drugimi stroški pri raznih fašistovskih proslavah, češ da požirajo take slovesnosti težke milijone. Kljub temu pa si Mussolini ni hotel vzeti priliko, da zopet enkrat blesti, to pot v senci stotin letal, in da kaže svetu svojo moč, čeprav le zunanje.

Nekaj pred 11. uro dopoldne se je dvignilo v Rimu med ceremonijami več vodljivih zrakoplovov. Za njimi so se povzpeli v zrak skoraj vsi razpoložljivi aeroplani, nad Rimom samim dobrih 400, letala vseh vrst in velikosti. Nad drugimi večjimi mesti, predvsem Milanom in Turinom, je krožilo v zraku v istem času nekaj nad 300 aeroplanov. Torej 700 avionov skoraj v istem trenutku, samo da oznanjajo čast in slavo italijanskim fašistom!

Res je moral biti veličasten prizor, ko so se jeli dvigati v zrak oddelki letal najrazličnejših vrst. Za vodljivimi zrakoplovi so se najprej povzpeli v višine oddelki izvidnih avionov, potem težki bombni aeroplani, ob straneh zasledovalci, potem zopet lažje enote in končno zopet oddelek težkih tipov. Posamezni oddelki so brneli v zraku v obliki romboidov, štirikotov, dvo- in štiristopno itd., vse pa v dolgi, dolgi vrsti z zrakoplovi na čelu. Posamezni oddelki letal so bili oddaljeni drug od drugega po 800 do 900 metrov in okrog 1000 metrov od tal.

Skoraj eno uro je trajala ta zračna parada, o kateri se mora reči, da je napravila na gledalce globoko pod seboj nepozaben vtis. Nad mestom in bližnjo okolico je krožilo to ogromno zračno brodovje, oznanjajoč svojim vernim pristašem moč in slavo edino zveličavnega in svet odrešujočega italijanskega fašizma.

Po poročilu italijanskih listov se je izvršila parada v najlepšem redu in brez vsakršne nesreče. To tudi radi verjamemo, ker so si fašisti za to svojo bombastično reklamo izbrali seveda najboljše pilote.

Zanimivo je, kako se je italijansko zračno brodovje pomnožilo zadnjih 18 mesecev. Ko se je lanskega marca ustanovil komisariat za letalstvo, se je ta panoga najnovejšega orožja začela v Italiji šele prav razvijati. Načrt tega komisariata predvideva, da mora obsegati v čim krajšem času italijansko zračno brodovje 66 oddelkov po 10 linijskih letal ter 890 rezervnih aparatov. Ob Novem letu, komaj po dobrih devetih mesecih zračne reforme, je bilo postavljenih že deset oddelkov največjih in najmodernejših avionov. Od tega časa dalje so letalske tvornice naravnost tekmovale, katera bo izgotovila več aeroplanov in jih izročila vojnemu vodstvu. Za reorganizacijo italijanske zračne službe se je porabilo letos 399 milijonov lir.

Ko bo reorganizacija letalstva v Italiji izvršena, bo imel naš zapadni sosed toliko aeroplanov, da se bo lahko kosal na tem polju z marsikatero današnjih velesil. Italija stremi predvsem za tem, da bi prekosila Francijo, svojo nevarno tekmovalko na Sredozemskem morju, kar ji je že precej uspelo.

Pa tudi na polju civilnega letalstva je napravila Italija velik korak naprej. Organizirala je že več zračnih prog za osebni in tudi blagovni promet, ki so razmeroma še zelo kratke. Sedaj se bavijo z uvedbo zračne proge Brindisi - Atene - Carigrad, pa tudi Genova - Marseille - Barcelona. Vrše se pogajanja z udeleženimi državami, ki doslej ugodno potekajo.

Lepa Johanny

Marietta Johanny, hči evangelijskega pastorja na Dunaju, si v svojih mladih letih gotovo ni mislila, da bo nekoč tako znana dama, o kateri govori sedaj pol Evrope. Bila je krasna deklica, lepega obraza, imela je krasne plavolase lase in divno postavo. Ni čuda, da so jo že kot deklico zalezovali katoliški in protestantovski mladeniči, h katerim so se pozneje seveda pridružili tudi krivonosi.

Oče je bil obupan, ko ga je lepa hči nekega dne presenetila z novico, da se je dala sprejeti v gledališko šolo na Dunaju. Njegovi protesti niso nič zalegli in se je moral končno vdati, ko je dobila Marietta zelo ugoden angažma pri znanem dunajskem gledališču. Sprejeli je seveda niso toliko zaradi njene nadarjenosti, ampak v prvi vrsti zaradi njene izredno privlačne zunanjosti.

V svojih prvih počitnicah, ki jih je prebila Marietta, katero so splošno nazivali «lepa Johanny», je spoznala pred 12 leti komornega pevca Piccaverja, ki jo je že par tednov kasneje poročil. Zakon je bil le kratek. Marietta je bila izredno potratna in se obdajala z vsem mogočim razkošjem. Na ženitovanjsko potovanje je šla s sedmimi velikanskimi kovčegi in s poldrugim tucatom škatelj za klobuke. Piccaver, vedno kavalir skozi in skozi, je v začetku trpel vse kaprice svoje oboževane žene in moral vedno globlje in globlje segati v svoj žep, dasi je imel kot eden prvih evropskih tenorjev sijajne dohodke. Končno se je naveličal tega razkošja svoje žene in se je ločil od nje.

Po ločitvi od umetnika se je preselila ga. Marietta v hotel Sacher na Dunaju, kjer je spoznala takratnega madžarskega velikega župana de Jakabffyja, ki jo je hotel tudi poročiti, prej se pa seveda ločiti od svoje žene. Ta pa ni mogla trpeti tekmovalke in jo je zato na cesti polila z vitriolom. Lepa Johanny je ležala par tednov v bolnišnici, vendar so se ji opekline tako zacelile, da niso pustile skoraj nobenih sledov. Vsak dan je dobivala od svojih neštetih oboževateljev toliko cvetlic, da jih je bila soba vsa polna in so jih morali polagati celo na postelje ostalih bolnic. Ko je lepotica zapustila ozdravljena sanatorij, je sedem njenih najgorečnejših prijateljev, seveda petičnih, naravnost tekmovalo med seboj, kdo bo smel poravnati bolniške stroške, ki nikakor niso bili majhni. Končno je odločal žreb. Srečnež je bil mladi baron Styrcea, sin bivšega rumunskega poslanca v avstrijskem parlamentu in kasnejši dedič velikega posestva. Kmalu potem se je Marietta z njim vdrugič poročila. Mlademu zakoncu pa se je začelo goditi po medenih tednih zopet tako, kakor njegovemu predniku Piccaverju. Posledica je bila, da se je dal ločiti od lepe Johanny.

Marietta je sedaj zapustila Dunaj in izjavila prijateljicam, da se hoče odslej izogibati v velikem loku vsake cerkve, najbolj pa seveda oltarja. Rekla je, da lahko živi lepa in pametna žena tudi brez poročnega prstana tako, kakor si želi.

Zadnjo zimo je prebila dvakrat ločena žena v Monte Carlu, kjer se ji je približal sin angleškega vojvode Westminstrskega. Sedaj pa je v svojih načelih začela tako omahovati, da je postavila svojega oboževatelja pred alternativo: ali poročiti ali pa narazen. Vojvoda je odpotoval sam v London. Prijateljica Marietta se je dolgo jokala, ker se je zmotila v svojem bogatem oboževatelju. Končno pa jo je pobrisala za njim in ga poiskala v Londonu. Konec je bil, kakor v vseh romanih, da se je dal mladi vojvoda vendarle omehčati in jo je te dni povedel pr.d oltar.

Da, da, znat' je treba...

Danes veliki monumentalni film
‚Colibri'
z OSSI OSWALDO in BRUNNO KASTNER
Predstave ob ½ 5., ½ 8. in 9. uri
Kino ‚Ljubljanski dvor'
5805a

× **Poljsko-litvanska vohunska afera.** Pred kratkim so razkrinkali v Klajpedih (Memlu) voditelja inseratnega oddelka litvinskega lista «Echo» v Kovnu, Vladimirja Galina, kot poljskega vohuna. Dajal je poljskim oblastvom podatke o kretanju litvinskega brodovja v Klajpedih in o splošnem gospodarskem položaju dežele. Vojno sodišče v Kovnu ga je obsodilo na smrt. Ker ni bil dovoljen priziv, je bil Galin takoj v prisotnosti žene, s katero se je poročil šele dva dni pred aretacijo, ustreljen. Njegov soobtoženec, bivši ruski korvetni kapitan Novickij, ki je bil pilot v klajpedskem pristanišču in prinašal Galinu podatke o kretanju mornarice, je bil obsojen na dosmrtno ječo. Vojno sodišče je razen tega obsodilo nekega litvanskega častnika, ki je bil tudi zapleten v zadevo, na dve leti ječe.

× **1251 let ječe.** Marca meseca leta 1921. se je podal oddelek pomorščakov in karabinjerjev v kamijonu iz Livorna v Empoli. Ko so prišli okoli 8. ure zvečer na cilj, jih je čakala zaseda. Dež krogel in strešnih korcev se je vlil na vojake, ki so prišli, da izvršijo povelje predstojnikov. Množica jih je linčala in nekatere pretepla do smrti. Te dni se je vršil pred sodiščem v Firenzi proces, ki je končal s tem, da je bilo razdeljenih med obtožence za 1251 let ječe. Sodba je vzbudila v mestu veliko razburjenje.

× **Rekord v gažah.** Ravnatelji berlinskih gledališč in kabaretov naravnost tekmujejo, kdo bo več ponudil znanim igralcem in pevcem za nastope in tako potolkel konkurenco. Veliko povpraševanje je po Elizabeti Bergnerjevi, ki sedaj zelo vleče občinstvo v kabarete, oziroma gledališča in varieteje. Te dni gostuje v kabaretu «Der Roland von Berlin» in dobiva za deset minut trajajoč nastop po 2000 zlatih mark in še več, to je v našem denarju okoli 33.000 dinarjev za par minut! Na Dunaju je dobila Bergnerjeva, ko je nastopila v gledališču Raimund, po 150 dolarjev za večer.

× **Povratek angleškega prestolonaslednika v domovino.** V petek se je povrnil s parnikom «Olympic» iz Amerike angleški prestolonaslednik, ki se je nahajal več mesecev v Severni Ameriki, večinoma v Kanadi. Izjavil je, da je zelo zadovoljen z vtisi, ki jih je zadobil na svojem potovanju po Novem svetu. Menda ni treba omeniti, da so ga povsod, kjer se je pokazal, sprejeli z vsemi častmi, ne toliko, ker je on bodoči angleški kralj, ampak ker je tako zelo soroden svojemu dedu Edvardu VII., ko je bil še princ Waleški, šarmanten kavalir skozi in skozi. Ženske so kar nore zanj. Tako je mladi princ v Ameriki plesal z gospodično; samo parkrat se je z njo zavrtel. Drugi dan so prinesli vsi ameriški listi njeno sliko in ji pretipali vse obisti, samo zato, ker se je prestolonasledniku zljubilo, da se je z njo malo zavrtel.

Prva pot
ako ste namenieni kupiti blago za moške obleke ali izgotovliena oblačila, naj Vam bo vedno k tvrdki
Drago Schwab, Ljubljana.
!! Zadovolini boste !!

× **Gadje leto.** Povsod se opažajo letos nenavadno velike množine gadov in modrasov, kakor jih ljudje že dolgo ne pomnijo. Tako se je v Franciji v departementu Cote d'Or ta strupena golazen tako razmnožila, da so oblastva razpisala visoke nagrade za oddajo živih kač. Dva brata, po imenu Terrier, sta vlovila letos poleti nad 10.000 gadov in modrasov, ki so bili uničeni, ko sta jih oddala oblastvom. Oče bratov, ki je bil tudi marljiv uničevalec kač, je umrl vsled pika. Enega njegovih sinov so gadje in modrasi že 31krat pičili, pa je imel vedno pri sebi protistrup, tako da mu pik ni nič škodil.

Obnovite naročnino!

Knjige s police

Dr. ALFRED ŠERKO: ŽIVČEVJE ČLOVEKA.

I. knjiga: Anatomija.

Splošna knjižnica, znanstvena zbirka št. III. V Ljubljani 1924. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 8° strani 293 + VIII s 100 slikami. Cena broširani Din 150.—, vezani Din 160.—.

Naše znanstveno slovstvo, ki je prišlo komaj v začetek razvoja, je v dobi našega osvobojenja, z ustanovitvijo slovenskih srednjih in strokovnih šol in posebno univerze v Ljubljani dobilo nov razmah. Slovenska literatura učnih knjig za srednje in strokovne šole je danes že vsestransko častno razvita, precejšnjo vrzel pa imamo v raznih panogah strogega znanstva in še v posebej, kar se tiče učbenikov in pomožnih knjig za našo univerzo. Zlasti medicinska literatura je bila skoraj nenačeta. V zadnjem času pa smo dobili kar dve novi slovenski medicinski knjigi. Poleg repetitorija splošne Anatomije, prirejenega po univ. prof. dr. Janez Plečniku, katerega prvi zvezek «Skelet» je pravkar izšel in kateremu bo sledil v kratkem še drugi zvezek: «Mišičje» in potem v doglednem času še ostali sistemi, je Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani pravkar izdala novo lepo in okusno opremljeno, bogato (s 100 slikami) ilustrirano, 293 strani obsegajočo znanstveno knjigo (dr. Alfred Šerko: Živčevje človeka, I. knjiga Anatomija), ki je izšla kot III. zvezek znanstvene zbirke «Splošne knjižnice».

To novo izvirno knjigo pozdravljamo tem topleje, ker je novum ne samo v slovenski, nego sploh v jugoslovenski znanstveni literaturi. Knjiga obravnava v štirih delih centralno in periferno živčevje, živčne proge in sekcijo živčevja, in podaja h koncu še zgodovinski pregled o proučevanju živčevja. Napram tujejezičnim takim knjigam, ki stanejo danes horendne zneske, je nastavljena cena 150 Din za broširan in 160 Din za vezan izvod naravnost skromna.

I. knjigi «Anatomija živčevja» imajo pod istim naslovom slediti v doglednem času še II. in III. knjiga: «Fizijologija» in «Patologija». Od sprejema te prve svojevrstne knjige v javnosti bo odvisno, ali se bo čimpreje realiziralo to obetano nadaljevanje.

LAHKA ATLETIKA.

Znani Sokol br. Alfred Pichler, učitelj telovadbe v Zagrebu je priredil po rokopisu in predavanjih Ralfa Hokeja, akademskega učitelja gimnastike in sporta lepo knjižico pod naslovom «Lahka atletika», ki je baš te dni izšla v Zagrebu in jo je založil br. Dragotin Šulce v Zagrebu. — Knjižica je razdeljena na dva dela. V prvem delu so obča navodila o lahki atletiki, o izvedbi iste v šoli in društvih, o treniranju, o zdravstveni vrednosti lahke atletike, o razdelitvi posameznih panog itd. V drugem delu pa sledi točni popis panog iz lahke atletike, in sicer o hoji, o teku, skoki in metanje raznega orodja (krogla, disk itd.). Nato sledijo opisi troboja, peteroboja itd. ter razne predhodne vaje, ki so potrebne za pravilno izvedbo vaj iz lahke atletike. Ob koncu knjige je tolmač raznih tehničnih izrazov, ki so v navadi pri lahki atletiki.

Knjiga je opremljena z dobrimi slikami, ki so deloma originalne, deloma posnete ter s tem pridobijo popisi mnogo na jasnosti. To je torej prvo tako rekoč originalno delo te stroke v hrvaščini. Knjiga, ki je prirejena v prvi vrsti za sokolska društva in šole, bo našim prednjakom izvrstno služila posebno zdaj, ko se lahka atletika vedno bolj goji v sokolskih društvih. Knjigo toplo priporočamo vsem vaditeljem in društvenim knjižnicam. Dobi se tudi v pisarni Jugoslov. Sokolskega Saveza v Ljubljani in stane 15 Din.

SKALICKY: KLETARSTVO.

Splošna knjižnica, znanstvena zbirka št. IV. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani. Strani 192+VIII. s 85 ilustracijami. Cena broš. 60 Din, vezana v celo platno 72 Din.

Prepotrebna knjiga «Kletarstvo» je pravkar izšla. Knjiga ima za avtorja znanega in izkušenega strokovnjaka, ravnatelja državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu g. Bohuslava Skalickega, ki je v tem svojem spisu zbral v nazorno - jasnih obrisih rezultate najnovejših strokovno - znanstvenih raziskovanj. Avtor podaja v tem delu vse v kletarsko stroko spapadajoče pojave, začenši od trgatve do preko kipenja, zorenja in šolanja vina tja do uporabe vinskih ostankov in odpadkov in do pripravljanja buteljskih, specialnih vin. Obenem obravnava knjiga tudi ureditev in opremo vinskih kleti, razpravlja o vinskih sestavinah, njihovih lastnostih in njihovi določitvi ter o vinskih napakah in boleznih. Kot dodatek sledi slednjič še sestavek o vinarskih zadrugah. Vse te razprave spremlja nazorno 85 lepih in jasnih ilustracij, med katerimi se poleg slik raznega kletarskega orodja in kletarskih naprav nahaja tudi nekaj tehničnih načrtov za zgradnjo vinskih hramov, različnih dimenzij. Knjiga «Kletarstvo» bo izvrstno služila kot učbenik za kmetijske strokovne šole in tečaje, a tudi kot svetovalec vsem vinarskim in kletarskim interesentom, vinogradnikom.

SOPHOKLES, ANTIGONE.

Žalna igra. Poslovenil C. Golar. — V Ljubljani 1924. Zvezna tiskarna in knjigarna.

Torej zopet ena antična drama v slovenskem prevodu več! Prav je, da prevajamo stara klasična dela in izpopolnjujemo vzeli v književnosti, kakršnih drugi narodi že davno več nimajo.

Ne bomo analizirali vsebine Sophoklejeve Antigone, saj je baš ta njegova drama vsakemu izobraženemu najbolj znana, ter je ena najboljših antičnih dram.

Cvetko Golar sicer ni klasični filolog in pesnik obenem, vendar pa se še vedno zanima za jezik, v katerem so bili napisani najlepši umotvori, t. j. za staro grščino. Na temelju izvirnega teksta je s pomočjo najboljših, dosegljivih sredstev poslovenil Antigono, lepo in dobro. Morda res ni povsod in vselej takorekoč »izsesal« popolnoma vsakega izraza, vendar pa moramo reči, da bistveno ni nikjer grešil. Za to pa je njegov verz pravilen in gladek, jezik prav lep in g o v o r l j i v. Zborske pesmi, ki delajo vsakemu prevajalcu dosti preglavic, zvené v Golarjevem prevodu krasno in so polne poezije kakor v originalu. B.

*

Vse te knjige se dobe, oz. naročajo lahko tudi v Tiskovni zadrugi, Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Br.:

Verne duše na odru

Na Vseh Svetih zvečer se je končala predstava. Občinstvo je zapuščalo gledališče, zaspani biljeterji in garderoberke so odzdehali, igralci so se oblačili v svoje obleke, zapuščali garderobe in odhajali, portir je zaklenil vsa vrata — in gledališče, pravkar še polno življenja, občudovanja, strasti in prav vseh čustev, ki polnijo srce ubogega človeka, je naenkrat zaspalo, umrlo in se potopilo v melanholične sanje tužne jeseni.

Na odru so stale kulise, prazne življenja, kakor okleščena drevesa, brez luči; zastorji spuščeni, nemi, veliki železni zastor kot čuvaj večnega molka. Stoli po parterju kakor zevajoče ogromne oči, ki pričakujejo nečesa. Kostumi po garderobah kot cunje, ki so jih vrgli proč, šminke kakor nečedni zmazki, zaviti v papir. Vse mrtvo, brez najmanjšega diha življenja.

Polnoč. Verne duše... Ranjki, ‚davno v Gospodu zaspali... Lučke,... libera,... ovenele krizanteme,... vonj ugaslih sveč...

Na odru se je nekaj zganilo... Kakor da se je struna utrgala, prav tenka srebrna strunica. In je odmevalo med kulisami, kakor brenčanje čebelino, ostro in znano, zuuumm... Drobna lučka je zasvetila sredi odra, podobna kaplji plamena. Bila je nemirna, frfotala je okrog, najprej v kolobarjih, potem pa križkraž, nervozno, razburjeno, kot da je zašla in se izgubila v neznanem ji svetu. Mil, pretresljiv vzdih, grozen in tožeč, je presunil temni molk gledališkega odra... Umrl je med nemimi zastorji, se izgubil in utonil... Lučka se je začela tresti, vztrepetavati in pojemati.

Še malo in umrla bo.

Tedaj pa naenkrat poči mogočna velika struna in kot njen stokratni odmev vse polno malih strun. Velika kaplja plamena zasveti na sredi odra in kot njen stokratni odsvit vse polno malih plamenčkov. Blodeča lučka, že na pol mrtva, oživi in hiti k plamenčkom. Še en trenutek in vse lučke stoje na isti višini, vse enake, vse trepetajoče in nečesa pričakujoče. Molk...

Globok, votel glas: «Vsi?»

Sto glasov, neštetih barv: «Vsi!... Vsi!... Vsi!... Vsiiii...» Odmevalo je kot ihtenje blodečih, bridko razočaranih, prevaranih, iskajočih, izgubljenih življenj...

Železni zastor se je dvignil od skrivne roke vlečen, vsi ostali zastorji za njim...

V orkestru je bila zbrana množica lučk, nad pultom tudi lučka...

Zaigral je prečudezni polnočni orkester, v pesmi je bil vihar, tuleči grobovi, šepetanje vrelca v pomladnem solncu, kriki umorjenih, solze obupancev, stoki zavržencev in vse je odmevalo kakor protest, kakor glasen opomin...

In glej čuda!

Lučke na odru so se med sviranjem te mogočne nagrobne pesmi izpreminjale druga za drugo v igralce in igralke, ki so nekoč igrali na tem odru. Vsi so bili kakor tedaj pred leti, vsi kostumirani in našminkani v svojih najboljših ulogah. Vse kakor nekoč: junak je stopal zavestno, plaval z rokami, ljubimka se je vrtela in povzdihavala, intrigant se je zvijal in gibal po mačje, komiku se je tresel trebuh od smeha, salonski dami je švigal jezik, komična starka si je natikala očala in migala z brado, ljubimec je sanjavo zavijal oči in sam ni vedel, kam gleda.

Zbori navdušenih borilcev, skupine nezadovoljnežev, berači, skopuhi, bogataši, tatovi, duhovni, hujskači, obupanci, veseljaki, samomorilci... Navdušena mladina, potuhnjeni grešniki, blaženi licemerci, napihnjeni krepostniki, našemljena in domišljava avantgarda, potrta in izgubljena starost, vriskajoče življenje in zadnji predsmrtni utripi.

Vse je bilo zbrano na odru, vse, kar je imelo nekoč nalogo, generacijam predstavljati najbolj različne tipe ljudi, raznovrstne momente in vse afekte našega srečnega in nesrečnega življenja...

Suflerska školjka se je razsvetlila. Izgovorila je brez teksta, sama od sebe: «Pozdravljeni, pozdravljeni! Jaz vas še vse poznam! Faust, ali še veste ‚da ste se pri premieri ustavili s tekstom, ravno v Auerbachovi kleti? Pa sem vas izvlekla, kritika ni opazila.»

Junak se je sklonil k školjki, jo objel in poljubil: «Hvala ti, ljuba školjka! Skupaj sva jo orala, skupaj jokala in se smejala. Hvala ti!... A kdo igra sedaj Fausta?»

Školjka je zašepetala, nekam sramežljivo, ime.

Junak je povesil glavo in prav drobna solza mu je zarosila oči...

Školjka pa je pozdravljala dalje:

»O, zlodej iz «Pohujšanja», pozdravljeni! Ali še veste, kako vas je kritika strgala v prizoru, ko Jacinta pleše. Pa ste bili dobri, zelo dobri, meni ste zelo ugajali...»

Zlodej se je nemarno približal školjki in se zarežal: «Hvala, školjka! Kritika me je strgala, spominjam se, ampak jaz sem tisti večer prav dobro spal, bolje kot vsi kritiki...»

Zvedava školjka: «Kje pa, prosim?»

«No, kaj hočemo, pri Jacinti; Peter je pa pod oknom čakal... Kdo pa sedaj piše kritike?»

Školjka ni odgovorila, ni mogla z besedo na dan in težko ji je bilo.

Zlodej je zaklel in divje je zaškripal z zobmi.

Prestrašena školjka je izgovorila ime.

Zlodej se je zasmejal in se smejal dolgo časa, objestno, uživajoče in škodoželjno, naposled pa je dejal:

«Le povej mu, da naj jih še dolgo piše, ponj ne pridem nikoli...»

Vsi igralci so obkolili zlodeja:

«Zakaj ne, zakaj ne?»

Zlodej se je nečedno okrenil in potihem nekaj robato-mastnega izpregovoril. Silen smeh je stresal ves oder in vse se je tolklo po kolenih ter odskakovalo od tal.

Prišel je duh iz «Hamleta» in se poklonil školjki:

«Hvala vam, školjka. Tako hitro sem moral nazaj v grob, da se vam še zahvaliti nisem utegnil. Ampak enkrat ste me pošteno na cedilu pustili...»

«O, zakaj me pa vikate? Sami vidite, da ste mi hvaležni. Ampak takrat sem vas pošteno držala, kar sem mogla, tako sem vam metala besede na grajsko ozidje, ampak, saj sami veste, včasih vi niste in niste zagrabili. Ampak kritika je brez srca, ki je pisala: Duh je bil brez duha in teksta ne zna...»

Nato se privali široki kmečki smeh in ogromna postava Blaža Mozola in govori smehljaje:

«Na zdravje, ljuba školjka! Jaz te nič ne vprašujem po današnjih razmerah. Mi samo hvalo slišimo, kritikov pa ne čujemo nič — ker jih v nebesa nobenega

Gospodarstvo

Porast cen sladkorju

Iz Osijeka poročajo, da je kartel sladkornih tvornic povišal prošli teden cene sladkorju vseh vrst za 50 par pri kilogramu, in je prodajal kristalni sladkor po 14, a kockasti po 16 Din kg. Radi tega so morali cene povišati tudi trgovci. V osijeških trgovinah se je dobival sladkor: kristalni po 16, glavasti po 17 in kockasti po 18 Din kg.

Kartel torej polagoma povišuje cene, kakor je bil sklenil ob ustanovitvi. S tem pa še ni končal višanja cen, kakor poročajo beograjski listi, temveč bo še sledil ponovni povišek za 1 Din pri kg za vse vrste. Tako bi bila v polni meri dosežena takozvana notranja pariteta, to se pravi: povprečna cena na svetovnem tržišču z vračunano trošarino in uvozno carino; kajti v Trstu je notiralo pred nekaj dnevi promptno blago okrog 21.5 angleškega funta šterlinga, kar bi preračunano v dinarje z vštetо carino in trošarino značalo okrog 16 do 17 dinarjev za kg.

S to ceno bi bile baje krite sladkorne tvornice s primernim dobičkom, ki naj bi kril tudi eventuelne izgube pri izvozu v inozemstvo, kjer so cene izredno nizke. Nerazumljivo je, kako morejo biti na vseh svetovnih tržiščih cene tako nizke in da se še najavljajo nadaljnja oslabljenja, dočim se pri nas obetajo še povišanja.

Ali je pravično, da si tvornice vračunavajo v cene uvozno carino? Po zakonu o pobijanju draginje je vsako združevanje v svrho dviganja cen zabranjeno in bi zato s strani državnih oblasti bilo umestno, da se vsaj preišče, koliki so proizvodni stroški in koliko ti upravičujejo navijanje cen. Ugotovitev proizvodnih stroškov ne bi bila težka, ker obstoje tudi državne tvornice sladkorja.

Nekateri beograjski listi so že poročali da sodišče za pobijanje draginje v Beogradu namerava poklicati tamošnjo sladkorno tvornico na odgovor. Ako je vest resnična, bo nedvomno zelo zanimivo, kako bo postopala državna oblast proti državni tvornici. Pripomniti je, da so baš državne tvornice najbolj zagovarjale ustanovitev kartela.

Ne bomo se tu sklicevali na zakon o pobijanju draginje, ki kljub najstrožjim odredbam žanje le malo uspeha, odnosno baš radi teh odredb često ovira naravni razvoj cen, temveč zahtevamo, da se pride današnjim visokim cenam v okom drugačnim potom. Odpravi naj se uvozna carina, da se tako omogoči zunanja konkurenca.

Ako so pa prilike sladkorne industrije v resnici takšne, da ne prenesejo popolnega ukinjenja uvozne carine, naj se ta le primerno zniža.

Kakor je znano, znaša uvozna carina na kockasti sladkor 4.40 Din. Toda tudi pri tej visoki carini more inozemski sladkor konkurirati z domačim — vsaj v Sloveniji. Ljubljanski trgovci namreč že uvažajo sladkor iz Trsta. Kakor javljajo listi, hočejo tudi osiješki trgovci uvažati inozemski sladkor, ker jim plačilni pogoji pri domačih tvornicah ne konvenirajo. Češkoslov. kristalni sladkor bi prišel kljub dragi prevoznini v podrobni razprodaji komaj na 17 dinarjev. Z eventuelnim novim porastom dinarja bo konkurenca inozemskega sladkorja še večja.

Končno je pa tudi državna trošarina, 5 Din za 1 kg, previsoka. Tudi v interesu gospodarstva je, ako omogoči država znižanje cen živilom, kjer to more. Sladkor ni luksus in ako se z znižanjem cen poveča konkurenca sladkorja, je to pač samo v korist popolnejše prehrane širokih slojev naroda.

Kupčija z novimi vini

Kupčija z novim vinom v Sloveniji se dosedaj še skromno razvija in to večinoma vsled krajevno še ne vstaljenih vinskih cen, ki po nekod nikakor ne odgovarjajo ponujanemu blagu. Dobrota letošnjega vina je v splošnem srednja, v krajih, kjer so s trgatvijo odlašali do polovice oktobra in čez, pa razmeroma prav dobra, tako, da posamezne odbrane vrste celo nadkriljujejo kvaliteto lanskih vin, kajti taki mošti so imeli po 21—23 % sladkorja. Nasprotno so pa oni, ki s trgatvijo absolutno niso hoteli zategniti, ter so trgali koj po 25. septembru, pridelali šibka in prav kisla vina. A kljub temu zahtevajo čezmerne visoke cene, enake onim z mnogo boljšim blagom. To ravno moti in zavira živahne kupčije.

Sedanje cene so v Krškem in na Bizeljskem za rdeča in bela srednja vina povprečno 6—7 Din, za boljša, odbrana, pa 8—9 Din. V Beli Krajini za navadna 7—8 Din, za boljša, odbrana, pa 9—10 Din. Istotako je na Štajerskem, a v ljutomersko - ormoškem okraju zahtevajo za finejša odbrana vina tudi 11—12 Din za liter. Zbog takih cen se ne more razviti zaželjena kupčija ter se omejuje le na malenkostne množine, kot poskušnja, kolikor kdo sproti rabi. Vsekakor se mora pa kupčija v teku novembra oživeti, drugače bo vse zastalo do spomladi, ker gostilničarji, ki so precej založeni z lanskim avgusta in septembra nakupljenim vinom, bodo skušali najprej tega v denar spraviti, kar pa najbrže ne pojde tako hitro, ker konzum tudi po gostilnah vidno nazaduje. Primanjkuje pač vsem slojem denarja, osobito nižjim slojem, ki so navadno najboljši konzumenti.

Odvisno je torej od producentov, če in v koliko se bo jesenska vinska kupčija odprla. Bolje, da gre vino čim prej iz producentove kleti, ker se nič ne vé, kako se prodajne razmere do spomladi zasučejo. Dalmacija in Hercegovina bodeta letos s svojimi močnimi vini najbolje odrezala, ker z dalmatinskimi vini se letos še Banačani zalagajo, da zboljšajo svoje pridelke.

Na izvoz slovenskih vin v inozemstvo ni z ozirom na nekonvenirane cene tudi letos, odnosno prihodnje leto veliko računati. Fr. Gombač.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (3. t. m.) Pšenica: baška, 7 vagonov 370. Fižol: beli, baški, 2 vagona 445; banatski 1 vagon 440. Orehi: 1 vagon 695. Turščica: baška, za december 175; sušena 285; sremska 167.5; sušena 240; skupno 14 vagonov. Moka: «0», 550; «0ss», 575; «2», 485; «5», 435; «6», 368.5; «7», 320. Otrobi: baški, 1 vagon 167.5. Tendenca mirna.

MARIBORSKI TRG.

Seno in slama. V sredo ni bilo nc sena ne slame na trgu, v petek 31. oktobra pa je bilo 6 vozov sena, katero so prodajali po 62.50 do 75 Din za 100 kg.

Meso. Slaninarji so pripeljali v petek 41 vozov svinjine na trg in so prodajali meso po 27.50 do 40, slanino po 35 do 37.50 Din; domači mesarji pa: govedino po 23 do 25, teletino 25 do 32, svinjino 30 do 32, klobase 30 do 50, prekajeno meso 40 do 45 Din za kg.

Perutnine je bilo okoli 600 komadov. Med temi je bilo 50 puranov. Cene so bile kokošem in piščancem 15 do 65, gosem 80 do 120, racam 60 do 90, puranom pa 75 do 120 Din komad.

Krompir, zelenjava, sadje in druga živila. To pot so kmetje pripeljali samo 54 vozov blaga v mesto ter so prodajali: krompir po 10 Din mernik (7 in pol kg), glavnato zelje 1 do 4 Din komad, čebula 2 do 5 Din venec, salato po 25 par do 1.25 Din komad, luščeni ližol 3 do 4 Din liter, kislo zelje 4, kisla repa 2 Din kilogram, maslo 40 do 45, kuhano 54 Din kg, bučno olje 33 do 34 Din liter mleko 3 Din liter, jabolka 2 do 4, hruške 3 do 12, grozdje 8 do 15, breskve 6 do 12 Din kostanj 2 do 3, pečeni 6 Din liter.

= **Izvoz vina v Poljsko.** Po obvestilu, ki ga je dobilo naše varšavsko poslaništvo od oddelka za zunanjo trgovino v poljskem trgovinskem ministrstvu uživata tudi Italija in Francija iste ugodnosti pri uvozu vina v Poljsko, ki so priznane Jugoslaviji v trgovinski pogodbi. Glavna ugodnost je v tem, da se uvoz vina v Poljsko carini po minimalni tarifi, ki je za 50 odst. nižja od tarife, ki velja za države, s katerimi Poljska nima trgovinskih pogodb. Uvoz je za te države brez omejitve. Od vseh inozemskih vin se uvažajo v Poljsko največ francoska. To pa zaradi tega, ker je ta uvoz najbolje organiziran in ker je poljska publika na francoska vina najbolj navajena. Italijansko vino se uvaža v precej manjših količinah. Omeniti pa je, da se v Poljski precej ceni tudi madžarsko vino zaradi svoje kakovosti in predelave. Omenjeno poročilo obžaluje, da se jugoslovenski vinski trgovci ne zanimajo bolj za poljska tržišča, kajti uvoz naših vin v Poljsko je minimalen.

= **Državni in privatni gozdovi v Jugoslaviji.** Po službenem poročilu meri vsa površina gozdov v Jugoslaviji 7 milijonov 530.000 ha. Od tega pripada 42 odst. (3,200.000 ha) državi, 33 odst. (2,500.000 ha) privatnikom in 25 odst. (1,830.000 ha) občinam.

= **Netočna vest o moratoriju.** Konzulat ČSR. v Zagrebu je dobil iz Beograda nastopno poročilo: Povodom polemike, ki jo je izzvala v tukajšnjem časopisju notica «Prager Presse», da se je na seji Trgovske in obrtniške zbornice v Zagrebu zahteval moratorij, izjavlja poslaništvo ČSR. v Beogradu, da se je na podlagi izvedene preiskave ugotovilo, da je bilo uredništvo omenjenega lista mistificirano. Poslaništvo je to neresnično vest takoj demantiralo na pristojnih mestih ter v češkoslovaškem časopisju.

= **Sodišče proti sladkornemu kartelu.** Iz Beograda javljajo, da bo beograjsko sodišče za pobijanje draginje takoj, čim prejme od policije potrdilo, da se je kartel v resnici ustanovil in povišal cene, vzelo zadevo v roke. Vest zatrjuje, da bo kartel obsojen po zakonu o pobijanju draginje, po katerem je zabranjeno vsako združevanje podjetij v svrho navijanja cen. Zanimivo bo, kako bo sodišče postopalo proti državnim tvornicam, ki so se tudi pridružile kartelu.

= **Unifikacija borznih uzanc.** V Beogradu se bo te dni vršila, kakor je že javljeno konferenca zastopnikov vseh jugoslovenskih borz v svrho unifikacije borznih uzanc. Gre v glavnem za enotno notiranje rente za vojno škodo in kotiranje vrednostnih papirjev.

= **S hmeljskega tržišča.** Žatec, 31. oktobra. (ČSR). Minuli teden je bilo na hmeljskem trgu pri mirnem prometu slabše povpraševanje in večje ponujanje; zato so tudi cene padle. Prodano je bilo dnevno 50—100 bal skoro izključno za domačo (tuzemsko) potrebo. Inozemskih kupcev ni bilo. Prodajalo se je največ srednje in dobro srednje blago po 2500 do 2600 Kč za 50 kg. Prvovrstno blago notira le nominalno do 2700 Kč. Na kmetih se e kupovalo od 2500 Kč navzgor. Pri slabem povpraševanju je končno razpoloženje mirno, cene se nagibajo v pred kupcem, ki so pri izbiri kvalitete zelo strogi. — Savez hmeljarskih društev.

= **Kotiranje »Oceanije« na zagrebški borzi.** V pondeljek prične kotirati na zagrebški borzi »Oceania«, parobrodarska d. d. s sedežem v Beogradu—Sušaku. Doslej je kotirala le v Trstu. Delniška glavnica te družbe znaša 16 milijonov dinarjev.

= **Narodna šumska industrija v Zagrebu.** Časopisje javlja, da je te dni prevzela Domovinska industrija drva večino delnic Narodne šumske industrije d. d. v Zagrebu. Pri Domovinski industriji drva, ki poseduje velike gozde v Medjumurju, je interesiran madžarski kapital.

= **Plačilne težkoče velike firme v Sarajevu.** Iz Sarajeva javljajo, da se nahaja v poravnalnem postopanju lesna velefirma ing. Ilin i drugovi. Firma ponuja 15-odstotkov v roku 6 mesecev. Pasiva znašajo po cenitvi okrog 4.45 milijona Din, aktiva pa 0.84 milijona Din.

= **Dobave.** Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 27. novembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave delov Dieselmotorja. Dne 28. novembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave ventilov in bronze in kondenzacijskih loncev; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave matic in vijakov. — Dne 29. novembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave trboveljskega in kočevskega premoga; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave telegrafskih predmetov. — Predmetni oglasi z natančnejšimi pogoji so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

= **Nov poravnalni predlog Splošne industrijske banke na Dunaju.** Posledica poravnalnih pogajanj med interesenti, ki so se vršila te dni, je bila da se je v trgovinskem sodišču stavil nov poravnalni predlog, ki pokazuje nastopne spremembe: ponujena kvota od 25 odst. ne bo plačljiva v 6 mesečnih ratah, kakor se je pri poravnalnem naroku predlagalo, temveč že v 4 mesecih.

Borza

3. novembra:

LJUBLJANA. Vrednote: 7 odst. posojilo 63.5 do 66, Celjska posojilnica 209 do 0, Ljubljanska kreditna 205 do 0, Merkantilna 125 do 128, Praštediona 916 do 0, Slavenska 0 do 82, Strojne 130 do 150, Trbovlje 470 do 472 (zaključek 470), Vevče 0 do 120, Split 1400 do 1500, Nihag 0 do 85, zastavni Kranjske 0 do 17, zadolžnice Kranjske 0 do 89. — Blago: Zaključki so bili: orehovi krlji, zdravi, lepi, od 2 m dolžine in 40 cm premera, franko nakladalna postaja, 1 vagon 100 do 105 (zaključek 100); bukova drva, obrobljenci, franko nakladalna postaja, 2 vagona zaključek 19. Povpraševanja so bila zlasti po fižolu raznih vrst, v katerem so bile tudi ponudbe. Ponudb je bilo precej v raznem žitu in lesu.

ZAGREB. V **elektih** tendenca nespremenjena. V bančnih papirjih je bil promet nekoliko slabši. Tečaji so ostali v glavnem na petkovi višini. Neznatno so oslabele Trgo, Eskomptna in Jugo. Živahnejši je bil promet v industrijskih papirjih. Večje zanimanje je bilo za Slavonijo. Gutmann je bil čvrstejši. Trbovlje kaže lahno oslabljenje. — V **devizah** je bila v početku tendenca nespremenjena in je bilo blaga dovolj. Proti koncu sestanka, po telefonskem razgovoru z Beogradom se je tendenca neznatno okrepila in so vsi tečaji za nekoliko točk poskočili. Intervencije ni bilo. Promet srednji. Največ trgovanja v devizah na Dunaj, Italijo, London in Prago. Notirale so devize: Dunaj 0.0962 do 0.0982, Budimpešta 0.0905 do 0.0925, Italija izplačilo 300 do 303, ček 299.7 do 302.7, London izplačilo 312.3 do 315.3, ček 312.25 do 315.25, New-York ček 68.375 do 69.375, Pariz 364 do 369, Praga 204.5 do 207.5, Švica 1327.5 do 1337.5; valute: dolar 67.5 do 68.5, aK 0.0975 do 0.0995; efekti: bančni: 60 do 65, Trgo 29 do 31, Eskomptna 108 do 110, Kreditna Zagreb 108 do 110, Jugo 103 do 104, Ljubljanska kreditna 215 do 0, Praštediona 915 do 917; industrijski: Eksploatacija 95 do 100, Drava 230 do 275, Dubrovačka 480 do 500, Šečerana 890 do 900 Gutmann 730 do 740, Slavonija 75 do 76, Trbovlje 480 do 500, Oceania 480 do 500; državni: 7 odst. posojilo 63.5 do 64.5, agrarne 25 do 0, Vojna škoda 110 do 114.

BEOGRAD. Tendenca v devizah neznatno čvrstejša in so tečaji nekoliko poskočili. Blaga je bilo na tržišču prilično. Promet je bil precej slab. Po borzi tendenca mlačnejša. Notirale so devize: Amsterdam 2725 do 2755, Dunaj 0.098 do 0.0982, Bruselj 332 do 337, Budimpešta 0.091 do 0.0925, Italija 302 do 302.75, London 314.5 do 314.75, New-York 69 do 69.5, Pariz 362 do 365, Sofija 50 do 52,

Sokol

Seja zbora župnih načelnikov

se je vršila, kakor smo že poročali v soboto dne 1. novembra v prostorih JSS. v Ljubljani. Na seji je bilo zastopanih 17 sokolskih župa, odsotne pa so bile najoddaljenejše župe: Kragujevac, Moslar, Niš, Skoplje, Šibenik, Tuzla in Veliki Bečkerek.

Savezni načelnik br. Ambrožič je otvoril sejo, konštatiral sklepčnost in bratsko pozdravil navzoče, poživljajoč jih naj s stvarno in kratko debato omogočijo, da se seja, če mogoče, izvrši v enem dnevu. Prečita obširni dnevni red ter opozarja zborovalce na to, da je na seji navzoče tudi savezno starešinstvo, kar je dokaz, da bodi upravno in tehnično delo v sokolski organizaciji vselej v najožjem stiku in da se čim bolj združijo sokolski tehnični in upravni organi.

Nato povzame besedo savezni starosta br. Gangl, ki v daljšem in globoko zasnovanem govoru pozdravi župne načelnike in načelnice, zbrane prvič po II. saboru, kot stebri in hrbtenica jugoslovenskega Sokolstva. Naglašal je, da so baš župni načelniki in načelnice nositelji telesne in moralne sokolske vzgoje, na kateri obstoji vsa zgradba Sokolstva, stvaritelji sokolskih značajev in izvrševalci Tyrševega nauka, ki predpisuje Sokolstvu večno gibanje in nezadovoljstvo. S iskrenim in bratskim pozdravom od strani starešinstva želi današnjemu zboru najboljši uspeh, naglašujoč, da je le v skupnem delu upravnih in tehničnih organov mogoče pravo sokolsko delo, ki gre vedno naprej in navzgor. S pozivom, da tehnični organi posvečajo največjo skrb vzgoji sokolskega naraščaja in dece, zaključi br. starosta svoj pozdravni govor, ki je bil od navzočih sprejet z velikim odobravanjem.

Temu je sledilo poročilo saveznega načelnika br. Ambrožiča, ki je v kratkem podal pregled izvršenega dela od strani saveznega tehničnega odbora, kar se bo najbolje izkazalo pri obravnavanju današnjega dnevnega reda. Posebno omenja še ustanovitev saveznega zdravniškega odseka, ki bo izvedel organizacijo svojega delovanja najprej v župi Ljubljana I, da pokaže praktično, kako bodi organizirano zdravniško poslovanje v sokolski organizaciji.

Kot prva točka dnevnega reda se je obravnaval Tekmovalni red JSS., ki je bil župam že prej predložen. Med tem pa je tudi tehnični odbor izvršil nekatere izpremembe in ga izpopolnil. Tekmovalni red je bil predelan po posameznih poglavjih ter je bil po večini sprejet v obliki, kakor ga je predložil tehnični odbor, izvzemši nekatere malenkosti. Predsednik je ob pol 11. prekinil sejo in so se zborovalci zbrali v telovadnici ljubljanskega Sokolskega društva, kjer so nekateri člani in članice pokazali proste vaje, določene za medzletno tekmo in za obvezne vaje naraščaja v letu 1925. Vse predvajane vaje so posameznim oddelkom primerno sestavljene in so napravile najboljši utis na navzoče strokovnjake. Člani in članice tehničnega odbora, ki so vaje sestavili, so pokazali veliko razumevanje tako v telesno vzgojnem kakor tudi v estetskem pogledu.

Potem se je seja nadaljevala z obravnavanjem tekmovalnega reda, v katerega je bil sprejet na predlog br. Šulceja tudi četveroboj za članice, ki obsega: skok v daljino, skok v višino, tek in metanje krogle. Končno je bil tekmovalni red sprejet in načelnik je izjavil, da bo v začetku decembra tekočega leta izšel v posebni brošuri.

Pri razpravi o I. medzletni tekmi JSS. je bilo določeno, da se vrše tekme prihodnje leto v Beogradu, in sicer na Vidov dan. Župe in društva morajo do tega časa izvršiti župne in društvene tekme, ni pa treba, da bi morale župne tekme biti v zvezi z župnimi zleti. Vse tekmovalne vaje, ki jih je predložil tehnični odbor, je zbor župnih načelnikov odobril ter so s tem sprejete. Natisnjene bodo do 1. decembra t. l. in bodo najbrže izšle kot priloga Sokol. Glasniku. S tem bodo oficijelno razglašene, in sicer po predpisu, 7 mesecev pred tekmo.

Iz razgovora o saveznem prednjaškem tečaju je sledil zaključek, da naj tehnični odbor skuša izvesti tečaj v počitnicah prihodnjega leta. — Savezni tehnični list bo izhajal v prihodnjem letu kot priloga Glasniku. To poročilo so vsi zborovalci vzeli z odobrenjem na znanje, ker že jako pogrešajo svojega tehničnega glasila. Načelnik je obrazložil kratek program lista in pozval navzoče k sotrudništvu. List bo najbrže nosil ime Prednjak.

V letu 1925. bodo medzletne tekme prva in glavna prireditev v tem letu, vse ostale sokolske priredbe so manj važne in se morajo podvreči tekmam. Župe sicer lahko priredijo po dve ali tri skupne župne tekme, večjega skupnega zleta pa ne bo. Tekmovalne vaje je smatrati kot obvezne vaje.

O ekspediciji na Češko je poročal brat načelnik. Ob otvoritvi Tyrševega doma, ki bo prihodnjo spomlad, želijo Čehi tudi večje število jugoslov. Sokolov, dalje je dogovorjeno, da poseti Češko tudi naraščaj. Z ozirom na to se sklene na predlog br. Kranjca, da naj se otvoritve Tyrševega doma udeležimo po večji deputaciji, ki lahko nastopi na akademiji. Splošna udeležba članstva in naraščaja pa naj se pripravi za vsesokolski zlet l. 1926.

Sklenjeno je bilo, da se v vseh župah mora vaditi tudi štafetni tek, da bodo župe pripravljene, ako bo to izvedljivo, prirediti sokolsko štafeto iz Ljubljane v kraj, kjer se bo vršilo kronanje kralja in kraljice.

Predlog, da se v sokolskih društvih splošno uvede taborenje naraščajnikov, kakor se to godi že v beograjskem društvu, se odstopi saveznemu tehničnemu odboru, da izdela tozadevne načrte in razglasi taborenje kot obvezno za sokolski naraščaj.

Pri slučajnostih je bilo govora o točni izvršitvi organizacije tehničnih odborov, kakor jo predpisujejo saborni sklepi, dalje da se objavijo vse one tehnične knjige, ki niso v skladu s sokolskim sestavom, kot netočne. Sprejme se predlog br. Vojinovića o izpremembi predpisov za prednjaške izpite in načelo, da ne more opravljati poslov sodnika, kdor ne pozna tekmovalnih vaj. Br. Kranje predlaga, da savezni tehnični odbor, kateremu izreče pri tej priliki priznanje, ker je v kratkem času izvršil toliko dela, izdela še tekmovalni red za naraščaj. Br. načelnik izjavi, da ima T. O. to delo že v svojem načrtu.

Ob šestih zvečer je bil dnevni red seje izčrpan. Br. načelnik se zahvali navzočim za stvarno in resno debato in za sodelovanje pri seji ter zaključi zbor, ki se je izvršil v najlepšem redu in splošnem zanimanju vseh zborovalcev. Program sokolskega tehničnega dela je za prihodnje leto začrtan, dolžnost članstva je, da ga izvede.

Lahka atletika. Opozarjamo Sokolstvo na važno knjigo, ki je pravkar izšla pod tem naslovom in o kateri poročamo obširneje na 5. strani v rubriki «Knjige s police».

---

ne puste. Saj ti pravim, sam ljubi Bog se boji hudobnih jezikov. Ampak jaz se ti zahvalim, ljubica moja, za vso tvojo pomoč. Ti veš, da sva bila najboljša prijatelja in zaveznika ter da drug brez drugega nisva mogla živeti. Hvala ti!»

Vsi igralci so stopili v vrsto: Romeo, Julija, Hamlet, Polonij, Kralj Lear, zlodej, Mozol, Marjetica, Nina, Marta in vsi nešteti tipi nekdanjih sezon.

Sredi med njimi je stala čokata postava Kantorja, «kralja na Betainovi». Stopil je korak naprej in govoril, napol z zanosom, napol z jokom:

«Hvala in slava ti, preljuba naša hiša! Hvala tebi, zadnja kulisa, tebi, školjka, vam, rampa, luna, solnce in zvezde, slava vam, grom, dež, vihar in blisk, hvala vam, majave hiše in platneni gradovi. Mi zdaj ne igramo več tukaj... Ampak povejte vašim igralcem, da smo tudi mi tukaj trpeli, upali, ljubili, bili hvaljeni in grajani. Povejte vaši publiki, da je bila nekoč naša tudi taka: včasih nas je nezasluženo hvalila, včasih krivično obsojala. Povejte pa nekaj prav gotovo vsem, ki prihajajo v to hišo: ljubijo naj jo, ljubijo brezmejno, kakor smo jo mi ljubili. To je prva in zadnja beseda za vse. To jim povejte. Hvala vam, hvala...»

Solze so Kantorju zadušile besedo in so na gosto kapale na tla...

Med smrtnim molkom se je spuščalo železno zagrinjalo neslišno navzdol...

Zahvala.

Za mnogostranske izraze odkritosrčnega sožalja, ki smo jih prejeli ob nenadomestljivi izgubi našega srčno ljubljenega, nepozabnega soproga, papa, sina, brata, zeta, svaka, strica in nečaka, gospoda

Romana Treota

izrekamo tem pótem vsem našo najprisrčnejšo zahvalo.

Posebno pa se zahvaljujemo čč duhovščini in gg. oo. frančiškanom, salezijskemu zavodu na Rakovniku, osobito g. ravnatelju dr. Walandu za njegove krasne tolažilne besede, ravnatelju Mladinskega doma g. dr. Stuchlyju in g. tajniku dr. Zamjenu, preč. gg. kanonikom, uršulinskemu samostanu, osobito prečastiti predstojnici m. Hildegardis in g. katehetu dr. Cegnarju, g. dr. Hausu za njegovo požrtvovalnost tekom dolge in mukapolne bolezni, zastopnikom zadruge stavbenikov ter zidarskemu in tesarskemu društvu, uradništvu in delavstvu tvrdke, darovalcem vencev ter vsem, ki so našega dragega blagopokojnika tako številno spremili na njegovi zadnji poti.

Vsem naša najiskrenejša zahvala!

Žalujoča rodbina Treo
in vse ostalo sorodstvo.

5780/a

Pogrebni zavod v Ljubljani.

Od ponedeljka dne 3. novembra do sobote dne 8. novembra t. l.
velika 5769a
jesenska prodaja

OSTANKOV

manufakturnega blaga po izjemno znižanih cenah pri tvrdki
„Tekstilbazar"
Ljubljana, Krekov trg št. 10
prvo nadstropje.
Prodaja ves teden vsak dan. Ceniki zastonj.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par — Za „Dopisovanje" in „Ponudbe" vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje" in „Ponudbe" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujejo se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v znamkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (3 Din).

Obrt

Pozor! Pozor!

Beli klobuki
iz klobučevine (filc) se dobe v veliki izbori po 120 Din edino pri tvrdki M. Jeglič, Ljubljana, Slomškova ulica št. 27. 22564

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibler, Ljubljana, Valvazorjev trg. 1947

Delavnica usnj. obleke
prva gorenjska. Usnjene suknjiče dajem od 3800 K naprej, gg. trgovcem pri večjem naročilu dam popust. Stare suknjiče vzamem v črno barvo ter jih tekom 14 dni vrnem zgotovljene. Cena 160 do 280 K. Kristjan Premru, Kranj, Jugoslavija. 23265

Usnjarija
na vodno moč, z 2 stroji, se proda z ali brez inventarja. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Usnjarija". 23444

Pouk

Učni tečaji
za izdelovanje damskih klobukov sprejema dame in gospodične v praktičen pouk v svrho priučenja za lastno rabo samostojno izvrševati vsakovrstne damske klobuke. Nadaljnja pojasnila od 10. do 1. ure pop. Modni salon za damske klobuke Alojzija Vivod, roj. Mozetič, Ljubljana, Pred Škofijo štev. 21/II. 23626

Violinski pouk
daje priznan izvrsten kapelnik. Sprejme tudi še nekaj začetnikov. Zmeren honorar. Naslov pove uprava „Jutra" 23431

Službe (dobe)

Mesarskega pomočnika
se sprejme. — Naslov pove uprava „Jutra". 23395

Kuharica
ozir. gospodinja, priletna in pametna, se sprejme k mali družini. Naslov pove uprava „Jutra". 23165

Kovač
naroden, samec, dobi ugodno mesto v zelo prometnem kraju. Prednost imajo podkovači. Želi se priporočilo in nekaj premoženja. Vprašanja na: „Občeslovensko obrtno društvo v Celju". 23142

Dobra kuharica
se išče za manjšo obitelj, ki zna srbohrvatsko ali nemško. Naslov: Dr. Radojčić, Zemun — Plača 300—400 Din mesečno. 23118

Hišnik (šofer)
se takoj ali koncem leta sprejme za večjo vilo v Ljubljani. Na razpolago je lepo suho majhno stanovanje. — Pogoji: popolna zanesljivost in sposobnost, dobra spričevala. Ponudbe pod „Majhna rodbina" na upravo „Jutra" 22967

Dva dobra čevljarja
izurjena v prikrojevanju, se takoj sprejmeta v stalno delo — Leo Prostor, Gorenja vas nad Škofjo Loko. 23307

Pridnega fanta
15—16 let starega, poštenih staršev, sprejme takoj v službo za različna lahka dela Ivan Savnik, Kranj. 23276

Vajenec za trgovino
se sprejme. Krepak dečko z dežele s primerno šolsko naobrazbo. Naslov pove uprava „Jutra". 23274

Fina perica
za pranje in likanje perila v Ljubljani, ki bi prala na svojem domu, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Fina perica". 23212

Prodajalka
mlajša, a dobra moč, se takoj sprejme v mešano trgovino na deželi na Gorenjskem. Prednost imajo Štajerke in Dolenjke. Ponudbe je poslati na upravo „Jutra" pod „Dobra moč". 23440

Modistinja
prva moč, samostojna aranžerka, se sprejme za veliko modno trgovino v Kumanovo, Macedonija. Pojasnila daje Vinko Vivod, Pred Škofijo št. 21, med 12. in 1. uro. Ozira se samo na prve moči. 23405

Delovodja
za 30 oralov vinograda, sprejme Lovro Petovar, Ivanjkovci. 23412

Izurjena pletilka
se sprejme. Zglasiti se je v Zeljarski ulici 11, pritličje, levo. 23426

Spretna prodajalka
popolnoma izvežbana v papirni stroki, se išče za Ljubljano. Nastopiti je takoj. — Poštenost, neoporečnost, dobra spričevala, znanje slov. in nemškega jezika, pogoj. Pismene ponudbe s spričevali pod „Neoporečnost" na upravo „Jutra". 23408

Dobro in pošteno dekle
išče zobozdravnik dr. Puljo, Zemun, Magistratni trg. 22704

Akad. slikar
išče mlado damo kot model. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Diskretnost zajamčena" 23469

Službo skladiščnika
poznika ali odpravnika išče trgovsko izobražen vpokojeni oročnik, star 35 let, oženjen z majhno družino, ki je že služil kot samostojen skladiščnik v večjem podjetju. Službo lahko nastopi takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Agilen 769". 23467

Službe (iščejo)

Lesni manipulant
izvežban v vseh panogah lesne trgovine, zmožen poleg slovenščine tudi nemščine in deloma laščine, išče takojšnje namestitve. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Les 11838". 23464

Dekle
iz poštene hiše z dežele, išče službo, ozir. pristopi kot družabnica s 50.000 Din k dobro vpeljanemu podjetju — Nastopi takoj ali pozneje. Ponudbe pod „S gurni zaslužek" na podružnico „Jutra" v Celju. 23456

Trgovska pomočnica
izučena v trgovini mešanega blaga, z dobrimi spričevali, iz boljše hiše, išče službe tudi na deželi. — Ako treba pomaga pri gospodinjstvu. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Trgovska pomočnica". 23458

Gospodična
trgovsko izobražena, išče primerne službe — bodisi knjigovodkinje, kontoristinje, blagajničarke ali karkoli. — Gre za nekaj časa brezplačno. Ponudbe pod „Uradnica" na upravo „Jutra". 23448

Manufakturist
vojaščine prost, išče službo. Cenjene ponudbe pod značko „Flinker Verkäufer" na upr. „Jutra". 23463

Strojepiska
zmožna slov. in nem. jezika v govoru in pisavi, vseh pisarniških in upravniških del, išče mesta. — Gre tudi kot blagajničarka. Ponudbe pod „Vestna" na upravo „Jutra" 23436

Korespondentinja
zmožna slovenske, nemške in hrvat. stenografije in strojepisja, išče službo. Ponudbe pod „Spretna" na upravo „Jutra". 23400

Samost. knjigovodkinja
vešča tudi vseh drugih pisarniških del, išče mesta — eventualno samo za nekaj ur dnevno. Ponudbe pod šifro „Samostojna knjigovodkinja" na upravo „Jutra". 23399

Trg. naobražena gospa
vajena tudi pisarniškega dela, išče nameščenja v kakršnikoli trgovini na deželi. Cenjene ponudbe pod znako „Zanesljiva moč 11812" na upravo „Jutra". 23427

Šivilja
izurjena za perilo in obleke, gre šivat na dom. Naslov v upravi „Jutra". 23486

Gospodična
s prakso, išče mesta v pisarni ali kot blagajničarka. Naslov pove uprava „Jutra" 23488

Državni uradnik
išče primerne službe od 3. do 5. ure popoldan. Prijazne ponudbe pod šifro „Višja cena" — na upravo „Jutra". 23490

Šivilja
gre šivat po hišah. Naslov v upravi „Jutra". 23497

Prodam

Perje
kokošje, gosje in gosji puh ter račje, oddaja vsako množino po zmernih cenah tvrdka E. Vajda, Čakovec. 1883

Zimska suknja
nova, kratka, športna, se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 23387

Nov moški dolgi kožuh
(Pelzmantel) se proda po zelo nizki ceni. Naslov pove uprava „Jutra". 23160

Spatri, oblike
filci, baržun, klobuki, preoblikovanje tudi moških — najceneje edino-le v manufakturni lopi št. 10, Vodnikov trg. 23367

Borovih plohov
2 vagona, 38 m², 50 mm, žamani, prodam. — Vprašanja pod „Takoj dobava" na upr. „Jutra". 23334

Obleka za gospoda
srednje velikosti, češko blago, se po nizki ceni proda na Sv. Petra cesti 62, pritličje, levo. 23305

Benz-motor
6 HS., na bencin, dobro ohranjen, ugodno proda Vinko Ogorelec, Škofljica. 23290

Pozor, mesarji!
Po zelo ugodni ceni se prodajo skoro novi noži, za rezanje mesa in čok (120 širok) iz „platana. Ogledajo se lahko v petek ali soboto pri Ignacu Paternoster, mesar, Sv. Jakob ob Savi, pošta Šmarje pri Ljubljani. 23288

Trieder «Goerz»
in gramofon, zelo poceni naprodaj. Naslov pove upr. „Jutra". 23462

Črn damski kostum
beli plašč iz kožuhovine, volneno jopico in drugo, se proda, vsaki dan 1.—4. ure. Naslov pove uprava „Jutra" 23183

Aparat
za karbidno razsvetljavo s štirimi svetilkami in 27 m cevi, se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 23400

Stara železna peč
se proda. M. Urbas, Slomškova ulica 13 (poleg elektrarne). 23432

«Buch des Fluges»
3 knjige, naprodaj za 200 D. Naslov pove uprava „Jutra" 23410

Postelja
iz trdega lesa, z gornjo in spodnjo žimnico, se proda v Vodmatu štev. 15/I, levo. 23429

Zimska suknja
skoraj nova in ena obleka za srednjevelikega gospoda, suknja za 16letnega dečka in 2 para škornjev, se proda. — Naslov pove uprava „Jutra" 23472

Spalna soba
iz črešnjevega lesa, skoro nova, se ugodno proda na Poljanski cesti 40, soba 70. 23476

Proda se
Ulstein — Weltgeschichte — 6 knjig. — Der Mensch und die Erde — 10 knjig. Majerjev leksikon (po nizki ceni) ter Oesterr.-ung. Gesetzkunde, 4 knjige (obe knjigi za 300 Din). Naslov pove uprava „Jutra". 23.492

Trboveljski premog
dva koks
angleški premog
šlezijske brikete
dobavlja „Ilirija" tu, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220.
Plačilo tudi na obroke.

Kmet. pridelki

Ia namiznih jabolk
1 vagon, prodam. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Štajersko sadje". 23202

Za vse dežel. pridelke
kot: fižol, krompir, orehe, jajca, vinski kamen itd., želi trgovec, ki lahko organizira v dobrem teritoriju velike množine nakupa, stalnim odjemalcev. Ponudbe pod šifro „Podjeten" na upravo „Jutra". 23385

Kupim fižol in orehe
Ponudbe z navedbo cene na naslov: J. Tome, Ljubljana, poštni predal IV. 23359

Več vagonov zelja
kupim v glavah. — Najnižje ponudbe na naslov: Marija Stellwag, Novo mesto. 23328

Lepih štajerskih jabolk
namiznih, proda takoj en vagon Mirko Žurman, Slivnica pri Celju. 23441

Kupim

Orehe in gobe
kupuje M. GERŠAK & Co., Ljubljana, Kongresni trg 10. 22085

Želod
bukov žir, lipovo seme in suhe gobe plača najbolje „Fructus", Ljubljana, Tabor 2 in Krekov trg 10. 22845

Suhe gobe, brinjevo olje in fižol
kupuje po najvišjih cenah ter prosi za povzorjene ponudbe tvrdka Fr. Sirc, Kranj. 1117

Grobnica se kupi
pri Sv. Križu. Pismene ponudbe pod šifro „Grobnica" na upravo „Jutra". 23316

Kitaro in fotoaparat
6 × 9, kupim. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Kitara". 23353

Gonilni jermen
32 metrov, 11—13 cm širok, dobro ohranjen, se kupi. — Ponudbe z navedbo najnižje cene na upravo „Jutra" pod „Gonilni jermen štev. 10". 23279

Kostanjev les
za tanin, kupi Andrej Krische, Ljubljana, Ilirska ul. št. 21. 23378

Pozor!
Plačujem bolje kakor vsakdor drugi za stare obleke, čevlje in pohištvo. Dopisnica zadostuje, da pridem na dom. — Drame Martin, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29. 23470

Kupim
ter plačam takoj pri odjemu za 100 kg franko Postojna ali Podbrdo:
napol in suha bukova drva po 32 Din; napol in suha hrastova drva po 30 Din; suho vilano bukovo oglje po 120 Din. Ponudbe z navedbo množine in dobavni čas, na upravo „Jutra" pod značko „Takojšnje plačilo 11818". 23401

Kupimo
proti takojšnjemu plačilu pri nakladanju (za m³ franko Postojna ali Podbrdo): vsakovrstne trame po 410 Din; vsakovrst. bordonale po 470 Din; vsakovrstne jelove deske „Monte" po 675 Din; vsakovrstne jelove deske III. po 550 Din; vsakovrstne jesenove deske (plohe) po 14000 Din; vsakovrstne orehove deske (plohe) po 1600 Din; vsakovrstne jelšove deske (plohe) po 750 Din; vsakovrstne bukove deske (plohe) po 700 Din; lepe in gladke bukove hlode po 425 Din; hrastove pavimente, 43, 53, 63 mm po 1500 Din; hrastove plohe 90, 110 in 130 mm po 1350 dinarjev. — Detajlirane ponudbe z navedbo množine, kvalitete in demenzije pod „Gotovi denar" na upravo „Jutra" 23402

Centrifugo
rabljeno, dobro ohranjeno, z bakrenim obodom, s približno 600 mm premera in približno 300 mm visokim ter s spodnjim pogonom, se kupi Ponudbe z navedbo cene na upravo „Jutra" pod značko „Centrifuga". 23494

«Nasenformer»
že rabljen, se kupi. Ponudbe pod šifro „Nos" na upravo „Jutra". 23.493

Nepremičnine

Kupci nepremičnin!
Zahtevajte v vsakem javnem lokalu reklamni list «Posest» v katerem so obširni popisi raznovrstnih vil, stanovanjskih, trgovskih, obrtnih in gostilniških hiš ter posestev, kmetskih in graščinskih posestev, mlinov, žag, stavbišč itd. — Na željo Vam dostavljamo list brezplačno. — Realitetna pisarna „POSEST", d. z o. z. v Ljubljani, Sv. Petra c. 24. 2003

Kdor kupuje
kdor prodaja, zamenja, oddaja ali išče v najem nepremičnine naj se zglasi pred odločitvijo v realitetni posredovalnici Josip Saje Ljubljana, Mestni trg št. 25 (ne več Sv. Jakoba nabrežje št. 29). 2017

Lepo posestvo
obstoječe iz hiše, rodovitnega vinograda, travnikov in njive, v najboljšem stanju, na prometnem kraju, blizu rudnika, se proda. — Več se poizve v restavraciji Rajhenburg ob Savi. 23284

Posestvo
6 oralov, visokoparterna zidana hiša opremljene sobe, zidan hlev z živino in vsem inventarjem ter manjše trg. podjetje na deželi, blizu železnice, takoj ceno na prodaj. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Ugodno 11802". 23392

Posestvo
z mlinom na stalni vodni sili, s 7 jokov zemlje, oddaljeno 10 minut od postaje, z enodružinsko hišico, prodam ali zamenjam. Pojasnila daje Rudolf Melik, Gradac pri Črnomlju. 23465

Majhno posestvo
na Štajerskem, se proda. — Obstoji iz hiše, kleti, hleva, sadnega vrta in 13 jokov njiv, travnikov in zarašlenega gozda. — Kupcu takoj stanovanje prosto. Naslov v upravi „Jutra". 23466

Posestvo
s 4 poslopji, 5 stanovanji (2 takoj prosta), poldrugim oralom zemlje in vodno močjo, pripravno za vsako obrt, pol ure od postaje v Savinski dolini, po nizki ceni proda Marija Boh, Trbovlje I. 23446

Proda se
v bližini mesta, lepa enonadstropna hiša, 6 lepih zračnih sob, v kuhinji vodovod, elektrika ter balkon z lepim razgledom. Ponudbe pod „Kupec" na upravo „Jutra". 23.492

Stanovanja

Stanovanje
3 sob, kuhinje in pritiklin, se išče v sredini mesta ali v novi hiši proti visoki najemnini. Ponudbe pod značko „Visoka najemnina" na upr. „Jutra". 23209

V sredini mesta
v pritličju, se išče opremljeno sobo z 2 posteljama, električno razsvetljavo in separatnim vhodom. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Takoj 99223". 23112

Sobo
čim udobnejše opremljeno, sredi mesta, išče samo za november gospod. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Udobnost". 23007

Sobo
v Sp. Šiški, iščeta 2 akademika. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Šiška". 23325

Opremljeno stanovanje
2—3 sobe in kuhinjo, iščem v Ljubljani okolici ali pa na Gorenjskem, proti dobri najemnini. Ponudbe na upr. „Jutra" pod „Zračno stanovanje 11776". 23348

Na stanovanje
event. na hrano, se takoj sprejme gospod. Naslov pove uprava „Jutra". 23424

Soba
se odda gospodu. Naslov v upravi „Jutra". 23433

Sobo
z 2 posteljama, išče zakonski par brez otrok. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Državni nameščenec 11809" 23423

Dva dijaka
se sprejmeta na hrano in stanovanje s 15. t. m. Cena 2800 kron. Naslov pove upr. „Jutra". 23425

Iščem stanovanje
z 1 ali več sobami, lahko tudi samo 2 prazni sobi. Kot protiuslugo dam do 25.000 Din posojila. — Naslov pove uprava „Jutra". 23481

Ing. R. ROESSER, Ljubljana, Gledališka ul. 4/III
Lokomobili — R. Wolf A. G. Magdeburg-Buckau
Polnojarmeniki — Pini & Kay Wien
Dvigala — F. Wertheim & Co. A. G. Wien

Zelo ugoden nakup modrocev, divanov, otoman, klubskih garnitur in vseh v to stroko spadajočih izdelkov nudi solidno izdelano in najceneje tvrdka
Peter Kobal, tvornica tapetniških izdelkov, Kranj (Slovenija).
Pri večji naročilih kakor za hotele, restavracije, mizarje itd. še znaten popust.
Pozor, ženini in neveste! 2008a Zahtevajte cenike!

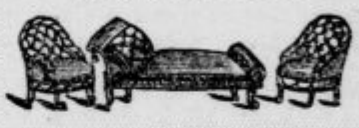

Na stanovanje in hrano
se sprejme dijak v Hrenovi ulici št. 19. 23485

Opremljena soba
po možnosti s posebnim vhodom, išče uradnik. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Stalno 11844". 23471

Dvoje sob
lepo urejenih, zračnih in skrajno čistih, se takoj odda le finemu, dobro situiranemu in mirnemu gospodu za stalno. Naslov pove upr. „Jutra" 23473

Sostanovalec
k dijaku, se sprejme na Sv. Petra nasipu št. 71/I, levo. 23479

Kapital

10.000 Din posojila
iščem za dobo 6 mesecev v svrho prenovljenja hiše. Posojilo vzamem proti jamstvu, obresti po dogovoru. Cenjene ponudbe pod „Posojilo" na upravo „Jutra". 23478

10.000 Din posojila
rabim za dobo 6 mesecev. — Dam visoke obresti in kot garancijo dva predmeta, ki sta vredna 25.000 dinarjev. Pismene ponudbe prosim na upravo „Jutra" pod značko „Natančneje osebno". 23336

Družabnica
z najmanj 50.000 Din v gotovini, se išče za izborno donašajoče podjetje. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Družabnica 11733". 23245

Družabnica
zmožna voditi sama dobro vpeljano trgovino z mešanim blagom na deželi, 20 minut od kolodvora. Prevzame lahko tudi vse sama. — Potreben kapital 40—50.000 Din. Ponudbe pod „Družabnica 300" na upravo „Jutra" 23437

Posodim 100.000 Din
proti vknjižbi na prvo mesto. Ponudbe z navedbo obresti pod „Obresti" na upravništvo „Jutra". 23438

10.000 Din
išče kot posojilo za dobo 18 mesecev solidni drž. vpokojenec in obenem priv. uradnik, ki je pripravljen iste s 30 odst. obrestovati. Odplačilo zanesljivo, kakor tudi zastavitev protivrednosti poleg 1 življenske police za 10.000 Din. — Ponudbe pod šifro „Zanesljivo odplačilo" na upravo „Jutra". 23483

Dopisovanje

Ločena gospa
pod naslovom P. T. M. S. 15 se prosi, da dvigne pismo v upravi „Jutra", ne poštno ležeče. 23411

Seznaniti se želi
mlada, lepa, inteligentna in bogata gospodična s 24—30 let starim gospodom, s primernimi mesečnimi dohodki. Prijazne, neanonimne dopise s sliko, ki se vrne, pod šifro „A. B. 100" na upravništvo „Jutra". 23477

Ženitve

Seznaniti se želi
idealna, simpatična in inteligentna gospodična, neomadeževane preteklosti, z nekaj imovine, z dežele, radi pomanjkanja znanja z inteligentnim gospodom v starosti 38—45 let. Dopise s sliko je poslati do 9. novembra na upravo „Jutra" pod značko „Harmonija". Ženitev ni izključena. Tajnost častna zadeva. 23439

Glasba

Godbeni avtomat
iz trdega lesa, malo rabljen, znamke „Flora", 2 valjena, prvovrstni sistem, se zaradi opustitve gostilne proda za 9000 Din. Naslov pove upr. „Jutra". 23003

Dobra violina
se proda. Naslov v upravi „Jutra". 23407

Glasovir
(Stutzflügel), se radi pomankanja prostora ceno proda. Ogleda se od 4. do 5. ure Naslov pove uprava „Jutra" 23480

Živali

Volčji psi
čistokrvni, 1 eno leto star, izredno lep, 2 po 2 meseca stara, poceni proda Julijan Schwickert, Begunje pri Lescah. 23148

Psa
pes in psica, čistokrvna angl. hrta (Greyhound-Windhund) 8 mesecev stara, poceni naprodaj. Rodovnik in štirikrat odlikovani šampioni. Pojasnila daje Cesar, Ljubljana, Slomškova ulica 13. 23350

Razno

Vinotoč
ustanovljen l. 1856. Grajska klet, Mestni trg 13, toči sladki beli mošt, poleg drugih najboljših vin: silvanec, rizling, črni in terminec. Čez ulico 1 Din ceneje. Priporoča se za obilen poset. 23187

Vino in vinske drože
pokvarjeno in zdravo, se sprejme le v večji množini v prekuho za žganje. Ponudbe na naslov: K. Milković, Moste pri Ljubljani. 23262

Elektrotehniki, obrtniki!
Stalno vodno silo pod ugodnimi pogoji prodam, dam v najem, ozir. v svrho izkoriščanja energije vstopim kot družabnik. Dopise na upravo „Jutra" pod šifro „Podjeten 12345". 23442

Pozor! Pozor!

Gostilničarji in trgovci!
Priporoam Vam najfinejše vsakovrstne mesne izdelke iz lastne izdelovalnice, po zelo nizkih cenah. Franc Dolenc, prekajevalec v Novem mestu. 23461

Na dobro hrano
se sprejmeta 2 gospodična ali gospoda. — Naslov pove uprava „Jutra". 23457

Večgospodov
se sprejme na domačo hrano. Naslov pove uprava „Jutra" 23474

Univ. Med. Dr.
R. N. Mijanović
ordinira 5629a
Garnizijska bolnica.

Vsakovrstne vožnje
preselitve, kurivo in drugo prevzame in oskrbi najhitreje in po solidnih cenah Komar Lojze, Krakovska ul. št. 13. 20821

Prošnja
V par dneh bom s pohištvom na cesti; kdor mi da stanovanje ali prazno sobo ev. s souporabo kuhinje v najem, naj naznani svoj naslov v upravi „Jutra" pod „Usmiljenje".

Dobro vpeljana pekarija
se vzame v najem takoj ali tudi pozneje. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod naslovom „Pekarija 1924".

Naprodaj posestvo
obstoječe iz pritlične zidane hiše in gospodarskega poslopja, 10 oralov gozda, 12 oralov njiv in travnikov, pol ure od trga Konjice ob okr. cesti. Podrobnejše informacije se poizvejo v občinskem uradu v Konjicah okolica.

Državne trošarine
Za priročno uporabo priredil M. Kostanjevec
Cena 10 Din s poštnino 11 Din. Knjiga se naroča pri
Tiskovni zadrugi
Ljubljana

Kot družbenik 5774a
z gotovino vstopim v večjo dobro vpeljano trgovino, eventualno isto takoj kupim.
Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Rentabel/1035".

Na ljubljanskih velesejmih zaslovele Jarčeve kranjske
1986-a KLOBASE
razpošilja od 5 kg dalje tvrdka K. JARC, Ljubljana, Hradeckega vas 35.

5784/a
VINO
letniki 1921, 1923 in 1924
iz Jeruzalemskih in Ljutomerskih vinogradov
ima vedno po najugodnejših cenah v zalogi
Lovro Petovar, Ivanjkovci.

Telefon št. 3 — Žarnice Osram — Telefon št. 3
kupite najceneje pri firmi
Ivan Bogataj
koncesionirano elektrotehnično podjetje
v Ljubljani, Kongresni trg 19
poleg Nunske cerkve
5418a
Trgovina in zaloga instalacijskega materiala, telefonskih aparatov, modernih lestencev in svetilnik ter modernih signalnih naprav proti vlomu.

Honoré de Balsac — F. K.:

Zatajena ljubezen

Roman.

VI.

Léon je nestrpno pričakoval mesec november. Nekega jutra se je vračal žalosten in vase zamišljen od službe domov. Dospel je že do vrat, ko začuje udarce konjskih kopit za seboj. Ko se ozre, spozna zamorca. Z glasnim vzklikom je dal duška svojemu presenečenju in veselju.

Oni je prijezdil do njega in mu podal zapečateno škatljo, n da bi stopil s konja.

«Naročeno mi je, da vam izročim to škatljo.»

Potem je vzpodbodel konja in v trenutku izginil.

Léon je osupel strmel za njim. Le zavoj v rokah ga je prepričal, da ni bila ta nenadna prikazen le izrodek njegovega zbeganega duha.

Hlastno je odprl škatljo. V njej je bila le polovica prstana z urezanim datumom 22 nov 18..; krasil jo je čudežno lep smaragd.

«Hčerka je!» je vzkliknil. «Oče sem! In brez pisma, brez besede! . . . Še vedno se igra z menoj! . . .»

«Ničesar več ne bom čul o njej . . . Toda kdo je to nerazumljivo bitje, ki tako gospodari z mojo usodo in me veže v bodočnost? Kdo je ona, ki me nevidna nasleduje v ta oddaljeni kotiček province in me zdaj išče, zdaj zopet peha od sebe... Nesrečni ples! Usodepolni sestanek!»

Stokrat je razgreti duh ponavljal ta razmišljevanja, ne da bi ga zadovoljila.

Tako je prešlo dolgo leto. S prihodnjo spomladjo so jele krožiti vesti o vojni. Govorili so o pohodu proti Španiji, in častniki, sanjajoči o povišanju in slavi, so se veselili, da uteko mirovni brezdelici.

Najbolj je bil Léon sit svojih spominov iz brezdelice, ki jih je vedno iznova oživljala. Nestrpno je čakal, da ga pozovejo na vojno. Zato je bil nenavadno presenečen, ko je nekega dne prejel brzojavno obvestilo vojnega ministerstva, da je imenovan za pobočnika generala X., in ukaz, da mora takoj oditi v Pariz k temu visokemu častniku.

Ker pa generala sploh ni poznal in obenem ni vedel za nobenega svojega priprošnjika, ni mogel razumeti, odkod to imenovanje. Toda v zadnjem času je že itak doživljal same nenavadne stvari. Imenovanje ga je razveselilo in mu dalo novih nad. Morda je njegova neznanka posegla tu vmes. Potem bi bilo mogoče, da odkrije njeno ime in stanovanje. Bodi kakor hoče — vrnil se je v Pariz. Upal je, da mu morda vendarle srečen slučaj pomore pri njegovih poizvedovanjih.

Tako je prišel Léon v Pariz, kjer ga je general sijajno sprejel. Nastanil se je v njegovi hiši in obedoval z njim.

Sprva so mu branili mnogovrstni opravki, da bi ukrenil karkoli glede neznanke. Čez nekaj časa pa, ko ga je predstojnik odlikoval in je postal njegov ljubljenec, se ga je drznil vprašati, čigavemu priporočilu se ima zahvaliti za svoje častno mesto.

General mu je povedal, da se je odločil zahtevati, da se mu prideli Léon kot pobočnik z ozirom na priporočilo personalnega referenta v vojnem ministerstvu, nekega gospoda de B., obenem pa tudi zaradi njegovega odličnega ponašanja v prošlih vojnah.

«Baš sem se domislil,» je nadaljeval, «da se spodobi, da se mu zahvalite za priporočilo. Prihodnje dni enkrat grem itak tja; ako hočete, vas vpeljem.»

Léon je bil razočaran. Vendar je povabilo hvaležno sprejel in par dni pozneje se je z generalom peljal k gospodu de B.

V salonu je bila zbrana precej velika družba. Gospa de B. je aranžirala par igralnih partij in se baš vračala k kaminu, kjer je tičal majhen krog treh do štirih dam in istovoliko gospodov v živahnem razgovoru. Gospa de B. je prešla preko par vljudnih fraz nazaj k splošnemu pomenku in prosila nekega gospoda, naj nadaljuje anekdoto, ki jo je prej že pričel pripovedovati. Léon je bil v svojem pričakovanju razočaran; bil je prisiljen, poslušati z drugimi vred.

Vesele in zanimive storije so sledile druga drugi. Gospa de B. je pazila, da je vsak izmed gostov imel priložnost, da se pokaže v kar najboljši luči. Tako se je obrnila k Léonu in ga smehljaje se vprašala, če ni morda tudi on na svojih vojnih pohodih, sredi izprememb polnega vojaškega življenja doživel kakšne dogodbice, ki bi zaslužila, da jo pove. Ker se je v mislih neprestano pečal s svojo nesrečo, je opisal zdaj svoj slučaj kot doživljaj nekega častnika pri njegovem polku. Govoril je s toplino pripovedovalca, ki ga je predmet popolnoma prevzel.

Ko je dokončal, so se oglasili živahni za in proti klici glede bizarne, svojeglavne svobodoljubnosti one žene. — Dame so s pravično strogostjo obsojale neopravičljivo neprevidnost, ki jo je zapeljala tako daleč, da se je lahkomiselno izpostavila vsem nevarnostim. Grajale so jo, da je obšla svoje dolžnosti zaradi napačnega izvajanja zmisla za svobodo. Gospodom se je zdelo, da tičita v ravnanju te žene karakter in fantazija, da je duhovito in odločno izvedla svoj namen in da je najbrže dražestna ženska. Vsak si je na tihem želel, da bi bil v častnikovi koži, toda vsak se je rotil, da bi ga ne ovirala nobena prisega, da bi ne našel lepe neznanke in se ji popolnoma ne pokoril.

«Osebi, ki se samo sebe tako malo spoštuje, bi res ne bilo treba bogve kako prizanašati,» je suho pripomnila neka dama starejših let.

«Priznavam,» je odgovorila zelo lepa, mlada gospa, ki je sedela v kotu ob kaminu, «da je nemogoče, najti zanjo opravičbe. Toda vendar je mogoče, da so važni, tajni vzroki povzročali njen odločni odpor proti novemu zakonu. Hrepenenje po dekletu je bilo menda zadnji in najmočnejši povod. Katera žena bi v svojem srcu nekako ne opravičila prestopka, ki ga je povzročila materinska ljubezen, kadar drži v svojem naročju svoje ljubljeno, veselo se smejoče dete...»

«Toda priznati morate, da se je z ubogim častnikom kruto poigrala.»

«Ah, kaj mu je pač storila tako hudega?» je lahkomiselno odvrnila lepa gospa.

«Kaj hudega?» je Leon ognjevito ugovarjal. «Mislite, da ne trpi ta mož, ko ga stalno muči spomin na razkošno ženo? Na ženo, katere milino in duha je izgubil? Ko je bila njegova, ga je opijanilo čudežno razkošje — zdaj se pa trdovratno umika njegovim očem in njegovim nežnostim. Da ne trpi ob spominu na njo, ki je menda samo zato razvnela njegovo srce, da ta plen prepusti bridkosti in ki samo zato ne pretrga vseh vezi, ki jo vežejo ž njim, da lahko vedno znova oživlja njegove želje, katerih noče nikdar utešiti...»

«Soprog je! Oče je! In brškone ne bo nikdar niti poznal onih oseb, ki jim veljajo njegova najprirodnejša čuvstva. Kraja, kjer se nahajajo, ne pozna, dočim je on sam ujet v nevidno nadzorstvo. Ona čuje nad njim, ga najde kadar hoče in razpolaga ž njim. Nalaga mu pač dolžnosti, toda on, ki je bolj nesrečen, kakor zadnji berač, ne bo za to nikdar poplačan z družinsko srečo, katero lahko z veseljem uživa vsak razven njega.»

«No, vi pretiravate — tega ne morete tajiti. Kaj ga vendar ovira, da bi se ne poročil.»

(Dalje prih.)

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič, Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Kaj kupiš najugodneje?

Svilene flor nogavice . . . . . 39 Din
Volneni jumperji . . . . 68 Din
Zimske tricot rokavice 25 Din
Crêp de Chine 95 Din in 130 Din
Damsko perilo kos 39 Din, garnitura 84 Din in razne drugo blago po konkurenčnih cenah.

A. Šinkovec nasl. K. SOSS
Mestni trg 10. 1919/a II

Ameriške in druge inozemske zadeve urejuje dr. IVAN ČERNE
Gospodarska pisarna, 2014
Ljubljana Miklošičeva c. 6/I. Ljubljana

Sprejme se dobro izvežbana mlada **pianistica** za damsku kapelu i ena **goslačica** za prvorazredni lokal. 5783a
Slavko Raškaj, Banjaluka

Prodá se 30.000 kg
prvovrstnega transformatorskega olja
tvrdke Stern & Sonneborn iz Hamburga.

Specifična težina	0·918
Razplamljivost	155°
Viskoziteta 6·5 pri	20°
Temperatura strditve	15°
Vsebina katrana po Engleru . .	0·36

Cene 8 Din od postaje Fale pri Mariboru brez soda. Pri prevzetju cele količine popust. Vprašanja se vpošljejo na Elektrarno Falo, d. d. Maribor, Aleksandrova cesta 14 II. 5728-a

Akviziterja
za razpečavanje in prodajo elektrotehničnega materijala išče elektrotehnična veletvrdka. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo življenjepisa in z sliko je vposlati pod šifro «Akviziter» na Aloma Company, Ljubljana. 5772-a

Specialist za gorske čevlje in jahalne škornje
P. LUKAS
Sv. Petra cesta 7
1923a

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
naj inserira v „Jutru"

†

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da nam je ljubljeni stric in svak, gospod

Vinko Slivnik
trgovec in posestnik

danes dne 3. novembra 1924. v 80. letu starosti, po dolgi bolezni, previden s tolažili sv. vere, preminul.

Pogreb predragega bo v sredo dne 5. novembra 1924. ob 9. uri zjutraj na farno pokopališče sv. Vida.

V St. Vidu, dne 3. novembra 1924.

Zalujoče rodbine:
Slivnik, Jankovič in Krašovec.

5790a
Za
Miklavža in božič
velika izbera vsakovrstnih **bonbonov, obeskov** za božično drevo, **čokolade, peciva, leota**, domačega in prvovrstnega inozemskega izdelka iz tovarn **„ORION"** (Maršner), Praga, in **Heller**, Dunaj. — Na debelo.
Josip Vitek
Ljubljana, Krekov trg štev. 8.

L. MIKUŠ
LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov.
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic.
Stari dežniki se nanovo preobličejo

Večja tovarna čevljev
išče za takoj ali pozneje
agilne in reprezentativne potnike
ki imajo v tej stroki dokazano dobre uspehe. Ponudbe z navedbami curiculum vitae in s sliko na Aloma Company, Ljubljana, pod šifro: „Potnik 10". 5803/a

Ribje olje
medicinsko, norveško, sveže, ima v zalogi
drogerija Anton Kanc sinova, Židovska ul. 1
20-1a

V Narodnem domu v Mariboru
pri novem gostilničarju OSETU je zopet
zbirališče Slovanov
vseh strank. — Prvovrstna kuhinja in pristna pijača. Sprejemajo se abonenti na hrano. Na razpolago so vsi časopisi. Preurejene sobe za shode, veselice, seje, bankete, družabne večere itd. 5685a

Ažurira in entla
volno v vseh barvah 1903/a
Toni Jager-Černe
Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš dobri oče, oziroma stari oče in tast, gospod

Ivan Majaron

veleposestnik in trgovec

danes v nedeljo dne 2. novembra po dolgi mučni bolezni, v starosti 74 let, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnega bo v torek dne 4. novembra ob 4. uri popoldne na farno pokopališče v Borovnici.

Borovnica, dne 2. novembra 1924.

Žalujoči sinovi in hčere:
Jožko Majaron, Ivan Majaron, Milka Kanc, Hela Švigelj, Ana Košuta
ter ostali sorodniki.

POZIV.

Ker je moj kompanjon gospod Djordje Miloradović izstopil iz firme

B. Veselinović i Comp.
v Mariboru, Gosposka ulica št. 26

bom podpisani vodil firmo nadalje sam.

Pozivljem v svrho ugotovitve dolgov tvrdke vse upnike, da naznanijo čimpreje, najkasneje pa do dne 1. februarja 1925. eventualne terjatve na moj naslov.

Za tvrdko G. Veselinović i Comp.
lastnik Božidar Veselinović.
5765a

Zahvala

Vsem, ki so obiskavali in tolažili v dolgi bolezni mojega dobrega soproga, gospoda

Ivana Cerarja
nadučitelja

vsem, ki so ga spremljali na zadnjem potu, v prvi vrsti zastopnikom višjih šolskih oblasti, sošolcem in stanovskim tovarišem in vsem drugim, ki so prišli v tako častnem številu k pogrebu, izrekam najiskrenejšo zahvalo.

Na Črnučah, 29. oktobra 1924.

Angela Cerar, vdova